

SOKOLSKI GLASNIK

ORGAN JUGOSLOVENSKOG SOKOLSKOG SAVEZA

Izlazi svakog 1. i 15. u mesecu. - Godišnja pretplata 50 Din. - Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom. - Telefon ured. 2543. - Račun pošt. št. 10.932. - Oglasi po tarifi.

God. X.

Ljubljana, 15. septembra 1928.

Broj 18.

Deklaracija Jugoslovenskog Sokolstva na Kosovu Polju 7. septembra 1928.

Braćo i sestre!

Na Kosovu Polju, koje je od starijih godina 1389. natopljeno krvlju naših junaka i mučenika, gde je Kosovoška devojka — plemeniti genij naše duše — tešila umiruće i majka Jugovića — simbol najveće domovinske ljubavi i junaštva — izgubila zajedno sa herojskim Jug-Bogdanom sve svoje sinove-Sokole, gde je pala u tamu ropstva samostalnost i slava našeg naroda, a gde je iz nebroj rana u isti mah, čim je smrt svršila svoju krvavu žetvu, nikla prva klica naše slobode — na tom istom Kosovu Polju

se danas zgrnuo sokolski tabor,

da se pokloni senama mrtvih i da digne čiste svoje zastave na pohod u nov, velik, slovenski slobodni život.

Teška ruka nedokučive Sudbine je pre punih pet stotina razlila i rasprostrla nad tom pokrajinom strahote i veličanstvenost Vidovdana, koji nas godinu za godinom opominje, kako umire pravednik za svetle ideale svoje domovine, kako junak za njih živi i diše do poslednje kapi krvi, i kako mora danas svaki Soko i svaka Sokolica živeti i raditi za one iste ideale, za koje su se naša braća borila i umirala,

za ideale pravde, bratstva i slobode, za ideale jednog i jedinstvenog, istinitog, snažnog i nesavladivog kulturnog Slovenstva!

Svih tih dugih, teških, burnih pet stotina teče u istoriji našeg naroda jasna i moćna besprekida struja idealizma i poštovanja Kosovskih heroja — onog idealizma i one poštovanosti, koji su nam dali Mladu Bosnu, koji su nam rodili silne junake i doprineli ogromne žrtve, koji su proživeli tragediju Albanskih Gora, koji su pre deset godina prodrli i slomili solunski front i koji su uzrokom, da stojimo danas ponosnih i u sokolskim idealima prekaljenih i poletnih duša

u zori svečanog dana desetogodišnjice opstanka naše državne samostalnosti.

Sve muke, koje su izmogle naše narod kroz duge vekove i pretele mu, da će mu sa svetskim ratom iskapat grob, kamo bi ga zagrnule za sva večna vremena, narod naš nisu uništile i istrebile, jer je bila ljubav do zemlje i težnja za slobodom tako velika, da je postojala njegova odbranbena moć, koja je bila jača od otpornosti naših pećinastih gora i silnija od pošećanih valova našega mora!

U to olujno doba najlučije borbe na život i smrt sijala je blaga i veru i odvažnost sipajuća zvezda rođa Karadorđevića, a oslobodilačko delo davnih preda i dedova svojih dovršio je prvi jugoslovenski Kralj Petar Veliki Oslobođioc.

Duboko ganuti i neizmerno ponosni se danas, kad se nižu pred nama sva ta znamenita istorijska dejstva, sa poštovanjem, sa divljenjem i sa zahvalnošću sećamo sviju, koji su se duge vekove borili i koji su umirali, da mi živimo u slobodnoj domovini.

Njihove kosti položene su u temelje naše slobode. Iz tih temelja raste naša samostalnost, u tim je temeljima zapisano proročanstvo, da će doći sloboda i ujedinjenje s nama i svoj onoj braći i sestrama našim, koji još danas snose sudbinu našeg naroda pre petstotina godina. I tek onda biće Kosovo Polje potpuno osvećeno!

Kad se naše zastave klanjaju do zemlje pred veličinom prošlosti i pred junačkim delima mrtve braće, kad osećamo beskonačnu radost i upravo tako beskonačno bol, kliču naša odana i ljubavi puna srca:

Slava Kosovskim herojima! Slava Kralju Petru Velikom Oslobođiocu! Slava našoj vojsci, našim dobrovoljcima i svim junacima, koji su žrtvovali sve za slobodu i dobro domovine!

Naša prošlost dokazuje, da smo sposobni dati junake i žrtve za ideju. Nadasve sveta ideja bila nam je ideja državnog i narodnog jedinstva. Junaci i žrtve, život i smrt su u ideju promenili u dejstvo: svoju državu imamo, svoj zajednički dom od Triglava, Drave i Slovenskih Gorica do Sv. Nauma

i Kajmakalana, od Snežnika, Jadranskog mora i Bojane do Dunava, Stare Planine i Devdelijske. Čitava ta zemlja je danas naša zajednička svojina — to je naša sveta zemlja, to je naš svet dom! Ta domovina, jedina, sveta i naša, zgrušala se u sadanjim granicama iz otvorenih, krvavećih, smrtnih rana stotina hiljada braće boraca za staru pravdu i slobodu; ona se slegla u našu kuću, u naše polje i našu livadu, u naš vrt i naše trnje, u našu goru i dolinu, u našu planinu, dubravu i šumu, u naš kamen i našu plodnu zemlju, u našu radost i naš ponos, u naše selo i naše mesto, u našu belu cestu i našu nepristupačnu pećinu, u našu rudu i naše more iz muka i trpljenja, iz suza i krvi stotine hiljada braće i sestara, koji su s prezirom smrtni žrtvovali bedne, a ipak skupocene svoje živote zato, da se danas nad svima nama uzdiže zajednički krov, sjajnoj kupuli jednak, koji se penje u sinjnu neba, nad kojim bdiće večno oko samo jedne jedine Istine i samo jedne jedine Pravde!

Ono, što je naše, ne može nam nitko oteći; ono što je iz smrti za život stvoreno, ne sme nitko rušiti!

U šumu lišća drveća, u svakoj biljci, u svakom prašku i pesku, u bučanju slapova i udaranju mora, u bljesku i gromu, koji se valja u oblacima, u drhtanju naših srdaca, u navalu krvi i u vrućici mozga javlja se klik i poziv davne prošlosti: Sve to je za vas, sve to je vaše! Uzimajte, uživajte, imajte, jer je vaše; a s ničim i nikad

ne oskvrnite svetost domovine i veličinu žrtava, darovanih za nju!

I tako stojimo Sokoli na straži. Pazljivo, budno, uvek u pozoru! Svuda donosimo bratstvo i ljubav do naroda i države — bratstvo i ljubav i vernost, koje nisu na prodaju za ni jednu cenu, a ni za cenu života ne! Te moćne veze nas spajaju u celinu, u narod; izravnavaju među nama sve partijske, staleške i verske razlike te nas teraju k nesebičnom delu za telesno, duševno i čudoredno podizanje našeg jugoslovenskog naroda, za odbranu njegove slobode, za njegovu jedinstvenost, za nezavisnost i nerazdruživost naše velike kraljevine!

Udruženi u ljubavi, hoćemo s ljubavlju pomagati svima, koji su potrebni pomoći. Našemu narodu pak je po najpre i najviše treba

bratstva i ljubavi, mira i dela za vlastitu veliku budućnost.

Toj budućnosti želimo posvetiti sve svoje snage i u delu hoćemo združiti čitav narod pod jednim barjakom sokolskim, gde neka prestanu sve strasti, gde ćemo biti brat bratu, sestra sestri i gde ćemo se takmičiti u delu za opšte kulturno podizanje naroda i za moć države naše.

Bezuslovno služeći istini i pravdi, poštenju i bratstvu, prestajemo čemo dozidavati i utvrđivati najveću i najjaču tvrđavu svakog naroda:

državnu nezavisnost i građansku slobodu.

Pred nama i s nama stupa naš Kralj, naš sokolski brat Aleksandar I. Karadorđević, viteški i junački sin te naše zemlje. Mi svi smo združeni s njim, s našim narodom i s njegovom sudbinom u jednu celinu, nama svima prožiže dušu jedna sama sokolska volja: da nam je sreća naroda i domovine prva i najveća zapovest!

Isada kao građani i Sokoli na barjake jugoslovenskog Sokolstva, na uspomenu sviju naših mrtvih junaka, na Kosovo Polje i na slovensko sokolsko bratstvo prisizemo:

Ostajemo verni Kralju! Ostajemo verni narodu! Ostajemo verni domovini! Ostajemo verni sokolskom bratstvu! Ostajemo verni Slovenstvu! Tako nam Bog pomogao!

Ostajemo verni Slovenstvu! — Po noviti moramo tom prilikom, što smo na II. svom sokolskom saboru u Zagrebu 18. augusta 1924. naglasili, da se u pitanju naroda i narodnosti upravljamo po temeljnim sokolskim načelima, kako ih je razložio naš osnivač

dr. Miroslav Tyrš, pa da smo Srbi, Hrvati i Slovenci evolucijom postali Jugosloveni, nastojeći, da duh ideje sokolskog jedinstva prođe u čitav naš narod i da naše vaspitno delo spaja i čim bliže dovodi sve plemenske delove u jednu celinu: u slovensko Sokolstvo.

Široki temelj čitavom našem radu u sadašnjosti i budućnosti je dakle

ujedinjenje slovenskog Sokolstva i Slovenstva.

Od Kosovog Polja do prodora solunskog fronta bila nam je država cilj, od danas dalje neka nam bude sredstvo našem jugoslovenskom životu. Na temelju idealizma, poštovanosti i vernosti naše mora se naša država razvijati dalje, dok god neće dobiti konačan oblik, da obuhvati sa svojim granicama sve Slovence na jugu Evrope, sve Jugoslovane, dakle sve Srbe, sve Hrvate, sve Slovence i sve Bugare.

To znači našu veliku slobodu, koja nam osigurava mogućnost razvika i saradivanja sviju vrlina i sviju snaga naroda na slovenskom sokolskom Jugu!

Zašto Jugoslovenstvo? Jugoslovenstvo nam je bilo cilj, danas neka nam bude sredstvo za Slovenstvo. U većinom pokretanju napred, u većinom gibanju te veličanstvene tvorevine Tyrševog genija Sokoli smo jurišna četa te se moramo i hoćemo pokoriti zakonu:

Za Sokolstvo u pogledu na Slovenstvo nema kompromisa!

Iz Slovenstva, koje je stvoreno u Sokolstvu i sa Sokolstvom, pritiče sva sila, sva moć, sva lepota i sva sreća naša. Iz tvrđave slovenske sokolske tvornosti i jednodušnosti možemo bratiti i čuvati ravnu i duboku jugoslovensku ertu u značaju naroda našeg, koji je bitan i sastavan deo ogromnog slovenskog sveta. Samo iz visina se otvara široki obzor i pogled u dubine.

I tu zastavu živog, mladog, zdravog, slobodnog, u stogodišnjim borbama prokušanog, toliko puta poniženog, toliko puta pobeđeničkog Slovenstva dižemo danas visoko na Kosovu Polju, da tu vidi čitav svet i da čitav svet zna, kako želimo živeti za sokolske i opšte čoveče ideale

bratstva, jednakosti i slobode.

Nikad više poniženi, nikad više zarobljeni! S tom verom nosimo Sokoli u sve predele kulturnog sveta evanđelje nacionalnog osećanja i mišljenja: da je Sokolstvo najčišće Slovenstvo, da vodi naš put u čovečanstvo preko Slovenstva i da je

Jugoslovenstvu jedino mesto u Slovenstvu.

I zato hoćemo mi jugoslovenski Sokoli živeti u slovenskom bratstvu. Mi pozdravljamo sve Slovence čitavog sveta. Evo vam, braćo Sloveni, naše ruke u pozdrav, a i u bratski zagrljaj! Mi veliki optimiste verujemo u pobeđu dobre i poštene ideje. Narod, koji ima u istoriji podvučen Vidovdan, narod, kojemu u duši spava genij plemenitosti i kojemu u sreću leži simbol junaštva, taj narod zna, da teče i brza Varadar u Crno more, kojemu su obale slovenske. Tamo je Rusija, mati Slovenstva! Tamo daleko, a ipak blizu je Čehoslovačka, Lužička Srbija, Poljska — to su mile naše posestrime, a gde je Kosovo Polje, tamo je sve ostalo, jer je iz crnog groba ustao

veliki genij slovenskog sokolskog bratstva!

Mi na Jugu vas pozdravljamo: Braćo! Sestre! Čujte naš zanosni usklik: Sokoli, oslobodite Slovene! Sokoli, ujedinite Slovene! Sokoli, preporodite Slovence! Sokoli, zapevajte snažnu himnu jednog i jedinstvenog Slovenstva:

Jedan slovenski svet, jedan slovenski rod, jedno slovensko Sokolstvo!

Tako, čujte i znajte svi, slavi jugoslovensko Sokolstvo desetogodišnje cu opstanka ljubljene i krasne svoje domovine! —

ZDRAVO!

Starešinstvo JSS.

Svečano čitanje Deklaracije Jugoslovenskog Sokolstva na Kosovu Polju po starosti JSS br. E. Gangl.

DUŠAN M. BOGUNOVIĆ (Zagreb):

Ulazak Sokolstva u narod . . .

Slet u Skoplju i proslava 10-godišnice oslobođenja naše države na Kosovu polju dovršeni su. I kao što se kod svakog događaja istorijske vrednosti piše o njegovom uzroku i posledicama po život naroda i države, kao i tok, kojim je taj događaj od uzroka krešao se do završetka; tako je potrebno napisati istorije radi sve ono, što sa drži pripreme za slet, a koje su pripreme dovele do velikoga događaja t. j.

sleta i proslave,

koji su doveli do rezultata, a ti su Sokolstvo je ušlo u dušu naroda Stare Srbije i Makedonije.

Da počnem. Godine 1924. bio je u Zagrebu »Sokolski slet«. Bio sam poslan od zagrebačke sokolske župe u Južnu Srbiju, da propagiram dolazak Sokolstva iz tih krajeva u Zagreb. Proputovao sam velik deo te klasične i istorijske pokrajine. Motrio sam rad Sokolstva. Rezultat toga, bio je članak u »Sokolskom Glasniku« — broj 4 — od 28. februara 1925 god. pod naslovom

»Sokolstvo u Južnoj Srbiji«

Članak sadrži istorijski i geografski prikaz Južne Srbije. O Sokolstvu je kratak prikaz i predlog, da jugoslovensko Sokolstvo napravi »Pohod jugoslovenskoga Sokolstva Južnoj Srbiji«, koji bi pohod bio izveden ovako:

1. veliki slet u Skoplju,
2. posle sleta posete društvima Južne Srbije.

Slet i posete imaju za cilj, da »sokolska ideja obuhvati dušu svakoga našega čoveka u Južnoj Srbiji, ali u isto vreme i da obuhvati i našu dušu za te krajeve.«

Redakcija »Sokolskoga Glasnika« napisala je ovo: »Priobćujemo članek, ker odobravamo njegovo stvarno i idejno zamisli u polnem obsegu.« Tu je klica i početak sleta u Skoplju.

Od toga dana dalje sokolski život se kretao u znaku sveslovenskoga sleta u Pragu, ali kroz jugoslovensko Sokolstvo neprestano protezalo se pitanje sleta i sokolske propagande u Južnoj Srbiji, tim više što se još pre ovoga članka u redovima čehoslovenskoga Sokolstva izneo predlog, da se učini pohod na istorijsko Kosovo polje spojeno sa sletom na Kosovu polju. No život i razvitak Sokolstva u Južnoj Srbiji, mali broj sokolskih radnika na terenu gde se treba da održe ovi sokolski momenti, odugovlačili su ovo pitanje. Trebalo je stvoriti približan teren i atmosferu za slet, kao i izvestan broj sokolskih radnika u Južnoj Srbiji, koji će dovesti narod i Sokole iz Južne Srbije, kako bi slet bio sokolski, a ne službeni. Trebalo je u prvom redu obavestiti javnost Skoplja, a posle toga i vaspitati sokolske radnike, koji će to sve u život članstva i naroda provesti. U martu 1927. na poziv župe, održana su u Skoplju tri predavanja, a tom prilikom održana je sednica starešinstva župe »Kraljević Marko«; na toj sednici iznelo se pitanje sleta, njegov program i cilj, onako, kako je posle u nizu članaka u »Sokolskome Glasniku« bilo izneseno. No volja starešinstva župe, tražila je dvoje:

1. izvestan broj sokolskih radnika u Južnoj Srbiji,

2. privola glavne uprave Jugosl. Sokol. Saveza.

Da bi se izvršio prvi deo — priredena je od 15. augusta do 1. oktobra 1927. god. sokolska škola, u kojoj je 57 članova Sokolstva Južne Srbije, na kojima je kasnije bio ceo teret rada t. j. spremanje članstva u vezbi, organizaciji i propagandi.

Kad je Savez dobio tačan predlog o sletu, kad je osenio da ima izvestan broj dobrih sokolskih radnika i da se je stvorila atmosfera za Sokolstvo u Južnoj Srbiji, onda je konačno i doneo sena odluka, da se

VI. pokrajinski slet održi u Skoplju sa izletom na Kosovo polje.

Ni jedan slet nije tako bio simpatično primljen u članstvu ne samo jugoslovenskoga, već i slovenskoga Sokolstva kao ovaj. On je bio odraz naše — sokolske bezgranične ljubavi za klasične i istorijske krajeve — naše srednjovekovne moći, slave i veličine. Duša našega Sokolstva zatalasala se i treperila i staro i mlado, govorilo je i spremalo se

na slet u Skoplje, na istorijsko Kosovo polje.

I otpočele su pripreme i rad. U Skoplje dolazi za načelnika župe brat Karlo Kubiček iz Karlovca, koji u zajednici sa starešinom župe bratom Tošom Živkovićem i članovima starešinstva župe treba da prime na sebe teret rada i veliku odgovornost o uspehu sleta. Van starešinstva župe »Kraljević Marko« čini se velike pripreme. Drže se predavanja o Južnoj Srbiji, održavaju se »Večeri Južne Srbije«, pišu se članci u našim i slovenskim sokolskim listovima, održavaju se tečajevi za vaspitanje onih, koji idu u Južnu Srbiju — jednom reči, nastoji se da slet u Skoplju ne bude nešto slučajno, već da to bude odraz naše sokolske duše i ljubavi za te krajeve. I zaista narod i članstvo, kako na teritoriju Južne Srbije, tako i van teritorije Južne Srbije, osenio je i bio je svestan, od kako velikoga značenja je slet u Skoplju i u Južnoj Srbiji.

I u naponu te atmosfere za slet, kad bi ova sokolska priredba učinila za stižavanje plemenskih strasti, za poznavanje i prisjedinjenje krajeva dušama Slovenstva, za probuđenje sokolske i narodne jedinstvene svesti, više

— od do tada rada svih političkih stranaka i kulturnih pokreta, kao i smelo to tvrdim od našega ministarstva vanjskih poslova — u tom času, zbilo se događaj 20. juna 1928.

On je potresao dušu Sokolstva, jer se osetilo, da će taj događaj imati ogromnih posledica za ideju narodnoga i državnoga jedinstva — i da će imati i posledica za Sokolstvo, ako Sokolstvo ne bude shvatilo

»Što ono ima da učini — a da se ta bol stiša — jer će politika posmatrati te događaje sa svoga stanovišta — kruto i bezobzirno«

— Starešinstvo župe »Kraljević Marko« i ostale župe jugoslovenskoga Sokolstva svesne, da će Sokolstvo u bliskoj budućnosti morati da popravi

Ija ono, što radi politika i da je naša sokolska dužnost i osećaj, da boli jednoga dela naroda, osećamo bolom sviju nas i da nema mesta veselju i manifestaciji onda, kada jedan deo našega naroda oseća boli i tuguje — stvorilo je tako reći jednoglasan zaključak.

Odsek za stanove: 1. br. pukovnik Petrašković, 2. br. Marko Sinobad, 3. br. Dimitrije Krajičanac, 4. br. Tihomir Novović.

Odsek za ishranu: 1. br. Boža Vlačić, 2. br. Vlada Bogdanović, 3. br. Dušan Mihajlović.

JOSIP JERAS (LJUBLJANA):

Sokolsko slavlje u Skoplju.

Akademija olimpijske vrste JSS. Otvorenje Sokolskog doma. Povorka i javni telovežbački nastup.

DOLAZAK SOKOLSTVA U SKOPLJE.

Skoplje, 5. septembra.

Skoplje kao retko kada bilo je za vreme sletskih dana obučeno u svečanost i ruho i iskičeno zastavama našim i slovenskim. U blizini stanice in na Dušanovom mostu bili su podignuti slavoluci sa dobrodošlicama slovenskoj sokolskoj braći. U takvom raspoloženju očekivao je Carski grad sokolske čete, koje su vozovima stizale u toku prošle noći i danas iz sviju krajeva naše prostrane otadžbine. Sve župe JSS bile su zastupljene. Stigla su braća Lužički Srbi, koji su bili predmet naročite pažnje i najoduševljenijeg pozdravljanja. Isto tako srdačno bili su pozdravljeni braća Čehoslovaci, Rusi i Poljaci. Dočekivalo ih je starešinstvo Saveza i župe »Kraljević Marko«, predstavnički vojni i građanski vlasti i ceo skup sokolskog građanstva.

Od 15 do 18 časova toga dana vršili su se pokusi na sletištu za sutrašnji javni nastup.

COS poslala je po svojoj ekspediciji naročite dar 21. puku »Čehoslovackom« u Skoplju i to statu Jana Žižke, koja je predana na vrlo svečan način u kasarni Kralja Petra, a sokolskoj opštini predala je delegacija darove COS u zgradi same opštine.

AKADEMIJA AMSTERDAMSKE OLIMPIJSKE VRSTE JSS.

Istog dana u 20.30 časova održana je na još ne sasvim uređenom letnom vežbalištu pred župskim sokolskim domom akademija amsterdamske olimpijske vrste. U vrsti je bilo 5 braće olimpijaca (Antosiewicz, Gregorka, Malej, Primožič i Štukelj), koji su nastupili s olimpijskim vežbama na preči, konju u šir sa hvataljkama, ručama i sa skokovima preko konja uzduž. Kod br. dr. Murnikovih prostih vežbi za amsterdamsku utakmicu kompletni su vrstu braća Vrhovec, Lindner i Černe. Osim olimpijske vrste nastupilo je još 12 članica ljubljanskih sokolskih društava sa telovežbačkim plesom.

Zanimanje za nastup naših olimpijskih pobednika pod vodstvom Saveznog načelnika br. dr. V. Murnika bilo je u Skoplju vrlo veliko, te su bili za celo vreme akademije burno pozdravljani od mnogobrojnog prisutnog občinstva i Sokolstva. Predmet naročite ovacije bio je brat Leo Štukelj. Unatoč umoru od duge vožnje bili su vežbači i vežbačice dobro raspoloženi i izvodili su vežbe na pojedinih spravama vrlo dobro zadivljavajući građanstvo svojim smionim i lepim sastavima. Vrhunac akademije postigla je kompozicija br. dr. V. Murnika »Jugoslovenska telovežbačka epopeja«, koju je pratio na glasoviru poštovni brat Lipovšek.

Akademija naše olimpijske vrste bila je za celokupno Sokolstvo, koje je učestvovalo na VI. pokrajinskom sletu JSS u Skoplju, pre svega pak za mlado Sokolstvo Južne Srbije od neprocenive važnosti i koristi. Pokazala je sa odličnim vežbama braće i sestara, što je u stanju da stvori ustrajna i sistematska sokolska telovežba.

Akademiji je prisustvovalo 1500 do 2000 ljudi, većim delom sokolskog članstva. Među posetiocima opazili smo g. ministra prosvete Grola u pratnji podpredsednika Narodne skupštine g. Kujundžića, velikog župana skopske oblasti g. Naumovića, nekoliko gg. generala, podstarostu COS brata Štepaneka, zastupnika poljskog Sokolstva brata Zamojskog, lužičko-srpske i ruske Sokole i t. d.

Posle akademije razvila se igranka i narodno veselje.

GLAVNI SLETSKI DAN.

Skoplje, 6. septembra.

Glavni sletski dan sadržavao je sledeći program: 1. pokusi za popodnevnu javnu vežbu; 2. povorku; 3. svečano otvorenje Sokolskog doma; 4. javnu telovežbu i 5. »Boj na Kosovu«, tragedija u 5 činova. Ranom zoru bilo je u Skoplju već sve na nogama. Mnogstvo naroda iz čitavog grada i okoline u živopisnim narodnim nošnjama hrlilo je u grad, da pozdravi Sokolstvo, da pozdravi srdačno svoje drage goste i braću. Ujutro u 6. časova počeli su na sletištu pokusi članstva za javnu vežbu pod vodstvom načelnika Saveza i skopske župe. Kod pokusa pomagalo je i nekoliko članova i članica saveznog tehničkog odbora. Sletišta se nalazilo na kraju zvanom »Tasima česma« pod podnožjem Vodnjanskog brda. Sletišta je po svom položaju i prirodnoj tribini, koju stvara obronak Vodnjanskog brda, idealno i sigurno jedinstveno među svim sokolskim sletišta u našoj državi. Uređenje sletišta je za taj slet još odgođeno. Po svršenim pokusima, koji su zahtevali od sviju mnogo sokolske discipline i poštivnosti, formirala se na istom mestu povorka celokupnog članstva u svečanim odorama, koje se nalazilo u Skoplju. Povorka je u 10.30

krenula sa sletišta u Skoplje, predvođena sokolskom konjicom župe »Kraljević Marko«. Pred sokolskom povorkom bio je u gradu defile vojske; naročitu pozornost je pobudila četa mornara iz Denovića pod komandom mornar. kapetana I. kl. i odličnog sokolskog radnika brata Kovača.

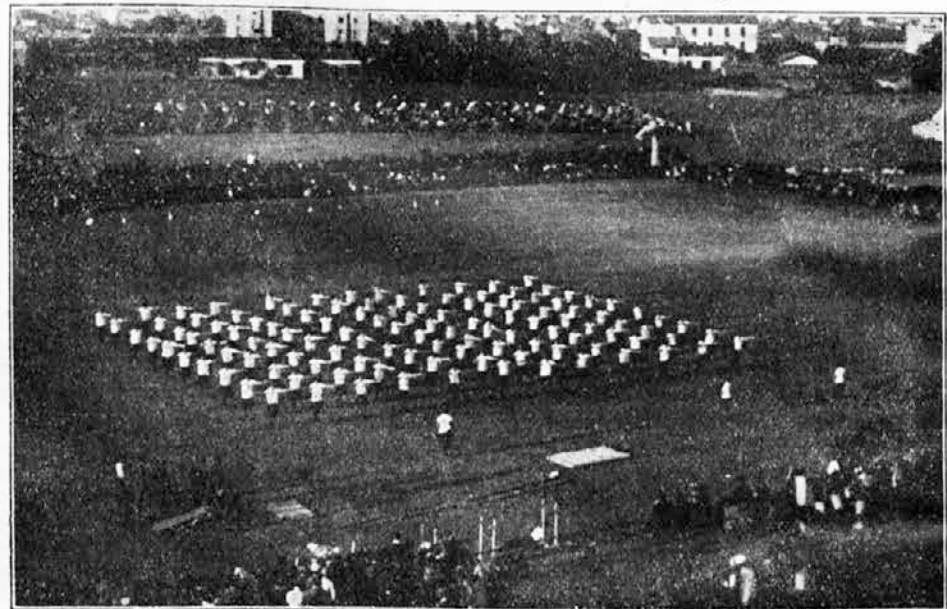
Sokolska povorka je brojila 2358 članova i članica, 48 zastava i 5 glazbi. Osim našeg članstva bilo je u povorci 450 čehoslovačkih Sokola sa svojom glazbom, 11 Lužičkih Srba sa jednom sestrom, 215 ruskih Sokola sa svojom muzikom i sa pet zastava i 2 zastupnika poljskog Sokolstva. Sve ulice u Skoplju po kojima se kretala povorka bile su pune občinstva, koje je oduševljeno pozdravljalo sokolske čete. Iz »evropskog« Skoplja krenula je povorka preko Dušanovog mosta u staro Skoplje i uz Vardar do novog Sokolskog doma župe Kraljevića Marka. Pred domom bio je skup čitave po-

Zatim uzima reč starosta Jugoslovenskog Sokolskog Saveza. Burno pozdravljen on odmerenim i jasnim glasom počinje svoju besedu ovako:

GOVOR BR. E. GANGLA, STAROSTE JSS.

Braćo i sestre!

Dospeli smo u carsko Skoplje na VI. pokrajinski slet Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, da manifestiramo za narodno i državno jedinstvo — za tu veliku tvorevinu, kod čijeg stvaranja je i naše Sokolstvo doprinelo svoj veliki deo. Iz toga razloga imamo puno pravo, a smatramo i za svoju građansku dužnost, da se setimo svoje domovine, kad se sprema na proslavu prve desetogodišnjice svoga opstanka, da se u isto vreme setimo u prvom redu Njega, kojega je sreća junačka postavila na čelo naše države, da se setimo našeg Kralja, da se setimo pokrovitelja ovog sleta, prestolonasled-

Članice JSS izvode proste vežbe.

vorke, a na terasi doma skupili su se brojni sokolski, crkveni, građanski i vojnički predstavnici, da prisustvuju svečanom otvorenju i osvećenju Sokolskog doma. Među njima opazili smo zastupnika N. V. Kralja generala g. M. Milovanovića, min. prosv. g. Grola, velikog župana g. Naumovića itd.

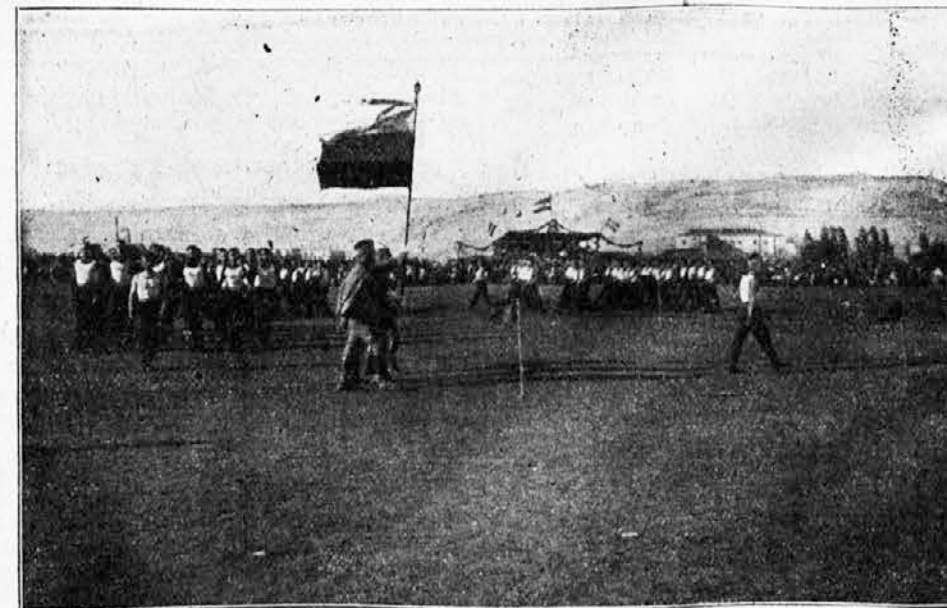
OTVORENJE SOKOLSKOG DOMA.

Pred Sokolskim domom na ulazu u poljanu bio je podignut triumfalni slavoluk sa natpisom: »Živimo i radimo za narod, Kralja i otadžbinu«. Na drugom slavoluku pisalo je: »Ne poznavamo razlike verske ni plemenske ni staleške«. — Sa velikog balkona bio je divan pogled na polje ispred doma. More naroda i stotine zastava davali su naročito obeležje ovom lepom trenutku. Oko 12.30 časova mitropolit g. Varnava uz asistenciju velikog broja sveštenstva počinje osvećenje Sokolskog doma.

GOVOR MITROPOLITA G. VARNAVE.

Posle svršenog osvećenja mitropolit g. Varnava održao je ovaj govor:

»Zdravo Sokoli! Jedinstvo svih Slovena, jedinstvo naše slovenske braće, oličava se najviše u Sokolstvu. Ono je idejno, a ta je ideja sveto znamenje sa kojim vi vršite svetu hrišćansku dužnost i ja srdačno pozdravljam sa ovoga mesta nosioce velike slovenske ideologije. Sokoli dragi, širite vašu ponosna krila, krila slovenskih ideala, raširite ih iznad svih slovenskih zemalja.

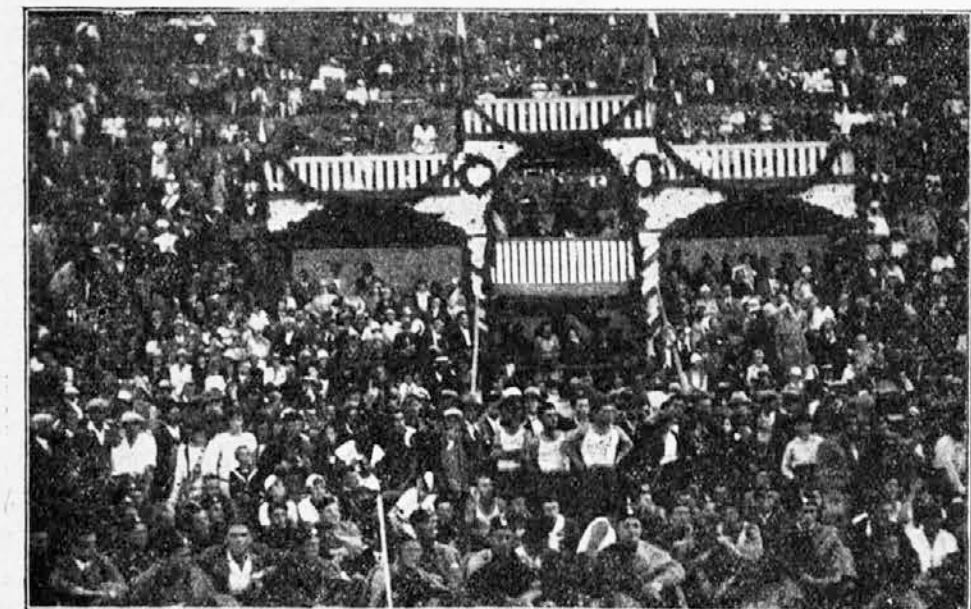

Ruski Sokoli odlaze sa sletišta.

malja iz našeg carskog Skoplja i ponesite sa našeg hućnog Vardara pozdrave srdačne i bratske svim slovenskim domovima. Zdravo!

Mitropolit g. Varnava govori oduševljeno o sokolskoj ideji koja je slovenske narode vodila velikim putevima, pod krstom, ka slavi i slobodi.

kolstva! U tom taboru je danas prazno još šesto mesto, koje će popuniti i u celinu sa nama združiti nesavladiva moć sokolskog bratstva! Zdravo! svima vama, braćo i sestre, koji ste došli među nas iz sviju slovenskih zemalja! Pozdrav braći i sestrama Čehoslovacima, Poljacima, Rusima, Lužičkim Sr-

Pogled na glavnu tribinu i mnoštvo gledalaca.

čak na osnovu brojčava Saveza, a taj je:

»Neka se slet u Skoplju odloži za mesec septembar.«

I VI. pokrajinski slet je bio odložen. Tada nastaje nešto što se treba otvoreno da kaže. Mimo zaključka Sokolstva, tražilo se od zvaničnih faktora, da se slet održi. U daljine ne zalazim. Nastala je sada atmosfera za i protiv sleta. U toj atmosferi osetilo se da je došao čas, kad Sokolstvo na jugu, treba da pokaže: »Je li ono slobodna organizacija ili ne, i na koju ne može da utiče ni jedan faktor vanjskoga života i da se ono t. j. Sokolstvo rukovodi načelima samo naše sokolske politike, koja može da bude i u momentu protivna režimima, ali nikad tim svojim protivnostima, nije

protiv države i naroda.«

Tako je nastala borba, koja ne samo da je odjeknula u Sokolstvu, nego koju je pratio i narod u velikom nestrpljenju, t. j. hoće li Sokolstvo podležiti ili ne.

Bio je to ispit svesti Sokolstva u Južnoj Srbiji, ispit pred narodom od koga je zavisilo, da li će narod Južne Srbije Sokolstvo zadovoljiti ili ne.

Pobedila je sokolska svest — slet je bio župski a ne pokrajinski t. j. Savez je definitivno odredio ne pokrajinski, već župski. Pokrajinski slet ima da se održi u septembru.

Tako je došlo do definitivne odluke. U Savezu su nastale konferencije

Odsek prosvetno-propagandistički: 1. br. Zafirović oblastni nadzornik.

Odsek izletni: 1. br. Toma Smiljanić, direktor Trg. Akademije, 2. br. Jovanović Radovan, 3. br. sekretar čehoslovenskoga konzulata Horak.

Zdravstveni odsek: 1. br. Dr. Milorad Cvetojević, 2. br. Dr. Dušan Stefanović, 3. br. Dr. Dabić, 4. br. Dr. Raka Milutinović.

Železnički odsek: 1. br. M. Gugl, 2. br. H. Zivanović, 3. br. Stanišić, 4. br. Dragičević.

Odsek za redarstvo: 1. br. Jovo Krstić, 2. br. Panta Todorović, 3. br. Čiro Anastasijević, 4. br. Bubić Miroslav.

Filmsko snimanje obavio je član starešinstva br. dr. Pera Slijepčević i kapetan Mika Mihajlović.

Odbori u zajednici sa ostalim članovima starešinstva te starešinom župe bratom Živkovićem i načelnikom Kubičkom, radilo je dnevno poštivno i njihov rad dao je nade na dobar uspeh sleta.

Jedno od glavnih pitanja stanova, bilo je u rukama neumornoga brata pukovnika Petraškovića — a gradnja sletišta je bila odlično dovršena po bratu Veljku Koniću, kome se ima da zahvali velik deo uspeha sleta. I ostala braća, koji su gore spomenuti u odborima kao brat dr. Cvetojević, Sidić, Đorđević, Vičentijević, Smiljanić bila su to braća, koji su bili svesni, kakvu tešku odgovornost su primili i prema tome su i radili i uspeh u svojim odsecima.

U administrativnom pogledu ceo slet bio je u rukama mladoga i agilno-

Čehoslovačke sestre u svečanim odorama kod otvorenja Sokolskog doma.

o radu i pripremama uz prisustvo delegata župe brata dr. Zagorskoga i brata Karla Kubičeka i moje na poziv starešinstva Saveza. Konferencije su donele zaključak, da se najvažniji deo sokolskih svečanosti prenese iz Skoplja na Kosovo polje, gde će se svečano da proslavi 10-godišnjica oslobođenja i ujedinjenja i zakletva vernosti: Kralju, narodu, državi i Slovenstvu. Time je VI. pokrajinski slet dobio posebno značenje od sleta župskoga u mesecu junu.

Da bi za ovaj slet dobili privolu sa najvišega mesta i da bi mogli imati pozitivnu garanciju, da će nam vlasti biti predusretljive i da obavestimo i razčistimo situaciju nastalu za i posle župskoga sleta — zatražena je audijencija kod Njeg. Veličanstva Kralja, koja je bila odlučujuća za slet a i pozitivna za sve ono, što će posle nastati u Sokolstvu. U toku četiri nedelje dovršeno je sve što je bilo potrebno za siguran uspeh sleta.

Odbori su se organizovali iz starešinstva i to:

Finansijsko-gospodarski odsek: 1. brat dr. Zagorski, 2. brat Ilija Sidić, 3. brat Dimitrije Đorđević, 4. brat Česda Janković.

dali su reči — postale delo.

Jedno je tačno i neoborivo: Sokolska Misao je ušla u narod Južne Srbije — on je Sokolstvo shvatio i razumeo. Da je to tako svedoči učesće naroda, koje nije moglo biti bez sistematske propagande i rada.

I danas, kad je slet dovršen, kad smo svi bili sejači — sad nastaje pitanje, ko će i na koji način da stvori

kopače i orače i ko će nastaviti daljnje oranje sokolske njive Južne Srbije. Zdravo!

bima! U pozdrav kliče brat bratu, sestri setri! Na zdari! Čozem! Zdravol! (Burno pozdravljanje.)

Iz jedne jedinstvene sokolske duše kipi taj pozdrav! Naši ste! Među svojima ste! I sokolsko delo obnavlja istoriju, kad nasledstvo zemlje češkog kralja Karla I. naziva nasledstvo zemlje cara Dušana svoga dragog brata, kad pada prašina zaborava sa slika poljskog Vladislava Četvrtog po našim crkvama i kućama, kad se moć zaštite Slovenstva, matuške Rusije, pokreće i množi u dušama i mišicama Sokolova — sinova slovenske ogromnosti, kad se u Lužičkim Srbima oživljuje junačka krv Polabskih Slovena. (Odobravljajući.)

Što se događa danas u Skoplju? Jednodušno odzvanja danas iz Skoplja u sve predele slovenskog sveta varijanta zadužbinskog pisma kneza Lazara, koje piše i obnavlja slovensko Sokolstvo, da

hoću graditi tabor sokolski u slovenskoj zemlji; imam blaga, koliko mi drago, udaricu temelj od olova, pa ću taboru sagraditi platna, sagraditi od srebra bijela, pokriću žeženjem zlatom, podizati drobnijem biserom, dopunjati dragijem kamenjem.

Što znači to: olovo, platno, srebro, zlato, biser, dragi kamen? To su vrline i kreposti, to je odvažnost i samosvest, to je junaštvo i viteštvo slovenskog Sokolstva, to je zdravlje i moral naroda, to je istina i pravda, to je luč i kultura — to je najskupoceniji grada, iz koje Sokolstvo gradi budućnost Slovenstva. (Tako je!)

Što se događa danas u Skoplju? Pisanje se godina 1346., kad je bio ovde u Skoplju veličanstveni državni zbor, a danas skoro nakon 600 godina skuplja se u istom Skoplju zbor slovenskog Sokolstva, da dignu ideju sokolskog bratstva na presto, odakle neka vlada našim dušama i nama pokazuje puteve slobodnog razvitka i napretka!

Što se događa danas u Skoplju? Piše i obnavlja se Dušanov zakonik iz g. 1349., koji danas važi za sva slovenska plemena, jer ga pišu i obnavljaju mrtve ruke sviju palih boraca za slobodu Slovenstva, mrtve ruke ga pišu i obnavljaju krvlju, koja je bila prolivena za naše oslobođenje, koja je iz tekla iz srdača naše braće za ujedinjenje sviju južnih Slovena, sviju severnih Slovena, sviju istočnih Slovena, za oslobođenje i ujedinjenje sviju Slovena čitavog sveta! (Burno odobravljajući.)

Taj Dušanov zakonik, pisan i poнављан danas, zove se zakonik slovenskog sokolskog bratstva i važi za sve Slovene čitavog sveta! To je zakonik ljubavi i rada, zakonik ideala, zakonik morala, zakonik žrtvovanja i borbenosti, zakonik slobodnog slovenskog života! Taj zakonik velike naše vere u budućnost Slovenstva, u njegovo apostolsko poslanstvo kulture i preobrazbe čitavog našeg unutarnjeg života, taj zakonik prožiče ljubav od naroda i domovine — ljubav ta jedina je strast, koju poznaju sokolske duše naše! (Pleskanje.)

Mi Sokoli čuvamo svetost toga zakonika i mi Sokoli nastojimo, da za povelu tog zakonika prenosimo u život. Naš sokolski život živi u životu sviju, koji žive svoj život za život domovine! (Tako je!)

Što se događa danas u Skoplju? Danas gleda na nas Dušanov beli grad. Sva slava i moć, koja je ovila čelo Dušanu Silnomu carskom krunom, puni ponosom svako slovensko srce, a nas pobuđuje, da tu slavu i moć ponovimo u budućnosti našeg naroda. Jer s Kosovog Polja uzdižu se sene kneza Lazara, Vuka Brankovića, Vlatka Vukovića, Miloša Obilića i gledaju i sude naš rad i život naš. Bledo lice kneginje Milice sije u sjaju mučeničke slave Kosovskih heroja, Kraljević Marko sin Vukašina, sprema se iz Prilepa, da u junaštvu naših Sokola vojnika hiljadu puta pomnoži oštrinu svog viteškog kopljaja!

Slavna, velika prošlost udara na vrata ovog sokolskog doma, ona ih otvara, ona tu građevinu diže u visinu Dušanova carskog grada, koji neka sije i budi i zove čitavu Južnu Srbiju. Došlo je vreme slovenskog Sokolstva! Stoj na straži, Južna Srbijo, zenica u oku Sokola! Neka ti ovaj sokolski dom pokazuje put u sjaj i slavu budućih vekova!

Zdravol!
(Burni pozdravi: Zdravol!)

SVEČANO OTVORENJE SOKOLSKOG DOMA.

Iza govora brata staroste, koji je bio popraćen dugotrajnim odobravanjem, nastaje svečan trenutak. Starosta JSS br. Gangl, okreće se starosti sokolske župe »Kraljević Marko« br. Toši Živkoviću te mu sa nekoliko biseranih reči predaje dom i ključ od novog Sokolskog doma.

U tome trenutku načelnica sestra Adela Mužinova, u ime matičnog društva Jugoslovenskog Sokolstva »Ljubljanskog Sokola«, predaje zastavu župe »Kraljević Marko« jednu skupocenu i divnu traku. Muzika je intonirala sveslovensku himnu »Hej Slovenie«.

Posle toga starosta sok. župe »Kraljević Marko« br. T. Živković održao je jedan poduži govor u kome je istakao istorijat podizanja ovoga doma.

To podizanje je bilo skopčano sa vrlo velikim teškoćama i naporima. On izražava svoju veliku radost i zahvalnost svima, koji su pomogli da se do ovoga sokolskoga hrama došlo. Obraćao je, da će Sokolstvo Južne Srbije čuvati dom kao svoju najmiliju svetinju. Zahvalio se toplim rečima svim prisutnim kao starosta župe u Skoplju za posetu na sletu.

Reč uzima iza njega br. Dušan M. Bogunović, koji je u ime zagrebačke sokolske župe u kratkom, jezgrovitom govoru predao jedan originalan rad našeg umetnika g. Kršenića, Meštrovljevo učenika, koji je za Sokolski dom u Skoplju izradio jednu brončanu ploču kao sintezu Sokolstva, koja predstavlja snagu Sokolstva i preko Vardara veže Skoplje za Zagreb. Predajući ovaj dar rekao je br. Bogunović:

»U ime hrvatskog dela našeg Sokolstva, kao znak naše ljubavi i zajedničke svesti i naše duše, poručujemo da nas neće niko moći zavladati, a najmanje velikaši.«

Time je završeno otvorenje doma i usledio je razlaz povorke. U 12:30 časova bio je banket za delegate slovenskog i jugoslovenskog Sokolstva u hotelu Bristolu. Palo je mnogo srdačnih, sokolskih zdravica.

SOKOLSKA JAVNA TELOVEŽBA.

Došao je red i na najvažniju tačku sletskih dana: javnu telovežbu, koja je počela u 15:30 časova. Odmah po ručku Skoplje je ponovo oživelo. Hiljade naroda žurilo se na sletišta »Tasina česma«. Sletiste bilo je živo. Interesantan bio je pogled na pobožje Vodnjanskog brda nad glavnom tribinom, gde su na prirodnoj tribini zauzimali prestor hiljade naroda, koje su došle da prisustvuju javnoj telovežbi. Na suprotnoj strani glavne tribine bio je paviljon za glazbu, a oko prilično dobro uređenog sletišta bila su smeštena sedišta i stajališta. Izvan vežbališta bili su postavljeni šatori kao garderobe odeleno za članove i članice. U daljini rasprostire se dugi lanac Šar planine s nebrotinim vrhovima, među kojima je najimpozantniji krajini i najviši Ljuboten.

Do početka telovežbe bilo je sakupljeno oko 35.000 ljudi (po sudu vojničkih stručnjaka 40.000), koji su u svom nestrpljivom očekivanju došli naskoro na svoj račun.

Sletiste bilo je iskičeno zastavama sviju slovenskih naroda, koji su učestvovali na sletu.

Tačno u određeno vreme, dao je Savezni načelnik br. dr. V. Murnik sa načelničkog mostića znak za početak telovežbačkih nastupa. — Najpre su nastupili vojnici iz Vranje, u punoj ratnoj opremi, sa noževima na puškama. Bili su dobro uvežbani, smetalo je malo slabo pokivanje. Za njima su nastupili ruski Sokoli (104) sa jednostavnijim ali elegantnim prostim vežbama. Sledila je vrsta čehoslovačkih Sokola (8), koja je izvodila vežbe na dvema uporedno stisnutim ručama. Izveli su dve vežbe višeg odeljenja. Oduševljenje naroda raslo je od tačke do tačke. Sokolstvo je svojim radom triumfiralo. Bilo je očito, da je delo sokolskih — dobrovoljno disciplinovanih četa dirnulo u srce taj priprost i toliko vekova ugnjetavan narod. Želim da bi Sokolstvo bilo onaj čimbenik, koji bi digao taj narod u nov, lepši život! — Za čehoslovačkom braćom na ručama izvelo je 436 članova JSS i iza toga 120 članica proste vežbe propisane za VI. pokrajinski slet JSS u Skoplju. Izvedba jednih i drugih bila je dobra, ona članica — bolja. Oduševljenje naroda postiglo je svoj vrhunac, kad je dostupalo 5 naših olimpijaca na sletiste te se uvrstilo pred prečom. Svi su bili izvršno raspoloženi i pokazali svaki po 2 slobodne teške vežbe. Pleskanju i klicanju našim sokolskim olimpijcima nije bilo kraja... Iza toga nastupila je vrsta od 8 članova ČOS dugom, teškom i dobro uvežbanom telovežbačkom kompozicijom. Za njima odmah nastupa 16 članica ČOS vežbama s ču-njevim; njihov nastup bio je bravurozan — Najveći uspeh kod ove javne telovežbe postigao je uz naše olimpijce mornar. kapetan br. Kovač sa svojim kršnim mornarima, koji su nastupili s njegovom telovežbačkom kompozicijom »Slovenac, Srb, Hrvat«. Smelo lako trdim, da je ova telovežbačka kompozicija brata Kovača, osim onih br. dr. Murnika, jedna od najlepših što ih ima naše Sokolstvo. Neumorni brat Kovač, načelnik župe »Njegoš«, koji ima u telovežbi naše mornarice velike zasluge, postaje majstor svom učitelju jednak! Uspeh nastupa mornara bio je kolosalan. — Za mornarima nastupila je vrsta čehoslovačkih Sokola (8) na preči i vrsta ruskih Sokola na ručama; vrsta mornara pak je pokazala bespogrešnom izvedbom nekoliko efektnih skupina s lje-stvicom. Javnu vežbu zaključila je vojska (800) s vežbama puškama; izvedba bila je dobra; narod je vojsku oduševljeno pozdravljao.

Sunce koje je zapadalo iza Šar planine pošiljalo je poslednje trake na carsko Skoplje, upravo u momentu kad je Sokolstvo svršilo svoje delo na sletistu s kojim je osvojilo srca naše najjužnije braće i sestara.

DR. PERO SLIJEPEVIĆ (Skoplje):

Svečanosti na Kosovu.

Od 1 časa po ponoći počeli su posebni vozovi prenositi Sokolstvo iz Skoplja na Kosovo. Sa stanice Obilić, kao i od Prištine i ostale kosovske okoline valjao se silan svet ka Gazi-Mestanu i Spomeniku od ranoga jutra sve do iza podne. Svuda po klasičnoj poljani crvene se naokolo lepa naselja naših novih kolonista i nose epska imena: Milošev, Babin Most, Devet Jugovića, i t. d. Moderne mašine vršale i vejalice među žutim plastovima žetve rečito pričaju o novome vremenu. Sa raznih strana velike Otadžbine došli seljaci, upravo vratili se posle toliko vekova na svoju dedovinu, koja je do juče bila pusta i zadiviljala među retkim i primitivnim amnatiskim selima, vratili se da tu svetu zemlju kultivšu, obrade, pretvore u bogatu baštu. Njive doprle do samih starih grobova.

Kosovo je ogromna talasasta rav-nica, duga nekih 80 kilometara. Na njemu su se bile mnoge i velike bitke. Lazar i Murat sukobili su se na sredini, na utoku Laba u Sitnicu. U tome uglu zemljište je ravno i polako se podiže u duge povijarece i kose ka jugoistoku i Prištini. Na prvom povijarcu leži selo Mazgit. Pod njim je grob sultana Murata.

Divan je bio momenat, kad su ujutru naišli slovenski Sokoli i delovi domaćih Sokola, pored toga Muratova Turbeta. Zastalo se. U nekoliko reči objašnjen je gostima tok i značaj kosovske bitke.

Bilo je u srpskoj istoriji i većih i težih bitaka. Kosovska bitka jedinstvena je u svetu po tome što su u njoj poginula dva cara. Evo ovde su pala oba u sukobu Evrope i Azije. Lica goštinu ozbiljna su i pobožna. Razvijaju se zastave. Zapoved, nastupa se u čestverostupe. U dugoj povorci, Rusi, Čehoslovaci, Poljaci, Lužički Srbi, Jugosloveni, pristupaju u mirnom pobožnom redu, kao što se pristupa na sveta mesta: eno tamo desno metalnoga krsta gde je posećen knez Lazar i sa njime evet srpske vlastele. Sokoli unose svoje zastave i postroje se u dvorištu, gde ih pozdravlja starosta brat Gangl. Onda se ulazi u samo turbe. Eto tu je Miloš Obilić izvršio svoje herojsko delo i poginuo. Grob je prekriven teškom vezenom kadivom, po zidovima su natpis i istorijski zapisi. Uzbuđena tišina. Svak oseća veličanstvo istorije i sreću ovoga časa. Nikad senama mučenika nije izkazana lepša čast nego sada, kad im na poklonstvo dođe evet mladine sviju Slovena, sim-bol sloge na tragičnom poprištu nesloge.

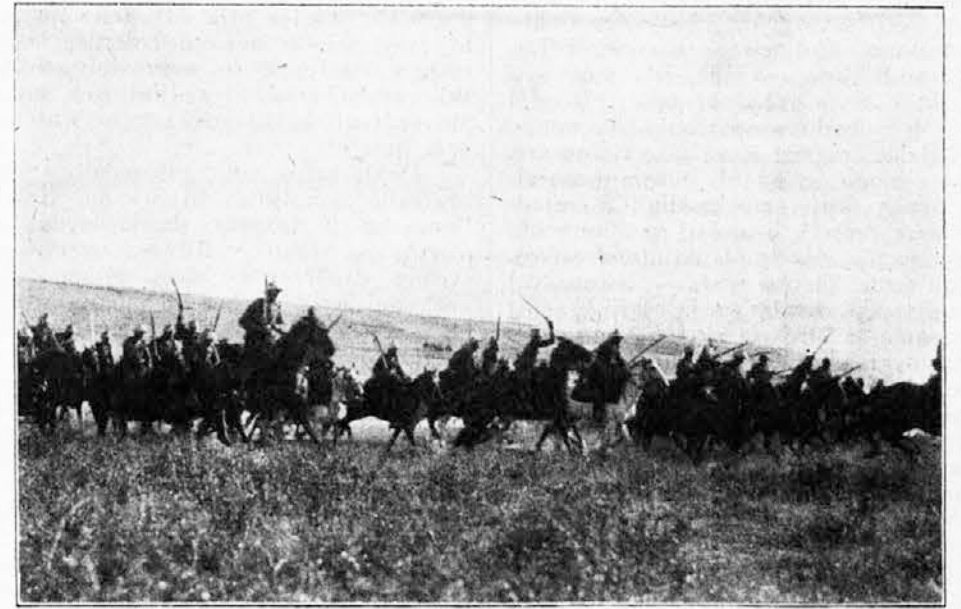
Oatle se povorka krenula dalje drumom ka jugoistoku, blagom uzvišicom, do kose Gazi-Mestana, 2 1/2 km daleko, gde će biti svečanost. Na jednom povijarcu diže se Spomenik srpskim junacima, na drugome je staro turbe, u kome su dva turska groba: jedno grob Gazi-Mestana (Timurtaša beglerbega?), drugo grob Sulejman-paše, njegova ličnog barjaktara. Na zidu još visi Sulejmanova ubojna sekira. Oko Turbete je kosovsko groblje, zaraslo u travu. Čuva ga jedan stari dedo, Turčin, 15-tu koleno u direktnoj lozi od onoga hodže koga je stavio sultan Bajazit kao čuvara sutra dan posle bitke. Predanje kaže da je na tome mestu rešena bitka ispadom sakrivene turske konjice. Tu su pala oba alaj-barjaktara: Boško Jugović navalio je na Gazi-Mestana. Sulejmanpaša, htede da odbrani gospodara svoga Gazi-Mestana i pogibe prvi, onda se njih dva udariše i oba padoše pod carske barjake.

Vreme je divno. Breg sve više crni od mase sveta koji ga pritiska. Sve je odlično organizovano. Podignuti brojni hladnjaci, doneseno jelo i piće, im-provizirana specijalna pošta za taj dan, sa žigom »VI. pokrajinski Sokolski Slet — Kosovo Polje« — retka rastaja za filateliste. Poljski ručak priredila je župa Kraljevića Marka uz pomoć Kosovske Divizije. U podne su seli za prvi stol slovenski Sokoli, zatim drugi gosti.

Dotle je svirala vojna muzika, a guslar Nikolić je pevao Smrt Majke Jugovića, Kosovsku Večeru, Pozdrav Karadorđeviću i t. d. Dižu se svečane zdravice. Brat Vergun, profesor, starešina ruskog Saveza, govori uzbuđeno u ime celog Slovenskog Saveza o našoj epopeji, Kosovu, guslama. Zatim uzima reč pukovnik Milorad Majstorović, načelnik štaba kos. divizije i starešina Sokola u Prištini, glavni tehnički organizator svečanosti na Kosovu: Pozdravlja goste, blagodari na poseti koju su učinili ovome znamenitom mestu, i slavi njihovu sokolsku rešenost da ustraju u ideji slovenske sloge »kao što su složno ustrajali i oni naši junaci što su stvorili naše današnje države«. Starešina župe Kraljevića Marka, brat Živković pozdravlja u ime župe sve goste, ističući važnost naše sokolske svesti i sloge, naše slovenske solidarnosti, za razliku od stare nesloge kojoj je tužno nadzdravljao Knez Lazar među silnim svojim junacima. Onda je potpukovnik Radomir Mirković održao kratko predavanje o Kosovskoj bitci, prevedeno od brata Sokolovskog. Naslonjen na Spomenik dotle gudi drugi

guslar o Milošu i Vuku, okružen razdraganim narodom.

Prema programu, glavna svečanost počinje kod Spomenika u 2 1/2 sata. Prisutan je kraljev izaslanik general M. D. Milosavljević, komandant Armije, i vladin izaslanik ministar prosvete g. M. Grol; pa veliki župan kosovske oblasti g. Božović, i komandant kosovske diviz. oblasti den. D. Radovanović, i načelnik štaba III. armije den. L. Radesavljević, čehoslovački konzul iz Skoplja g. Znojenski, sa starostima i predstavnicima jugoslovenskog i ostalog slovenskog Sokolstva. Trideset sokolskih zastava opkolilo piramidu spomenika i grle je u laku povetarcu svojim svilenim šarenilom. Slovenski Sokoli i Sokolice vezali su zbijeno kolo oko njih, a u pozadini ogromna masa naroda — 30 do 40 hiljada duša.

Izvođenje istorijske Kosovske bitke iz 1389 g. Napad konjice.

Sokolska muzika završava sokolski marš. Sedam pravoslavni i jedan katolički sveštenik održaše onda pomen kosovskim mučenicima, i muzika kos. divizije odsvira molitvu. I tada, u pobožnoj tišini, stupi starešina Jugoslov. Sokolstva Saveza brat Gangl na postolje piramide i visokim krepkim glasom pročita Deklaraciju, zavet celokupnog jugoslovenskog Sokolstva, pred senama heroja, na vernost Otadžbini i na slovensku slogu. On izazva divno upoređenje sadašnjice sa prošlosti: Nisu se danas sastali na Kosovu oni tabori nesložne vlastele koji se prepiru na kome je carstvo, nego su se sastali na zavet sloge i jedinstva tabori sokolski: jedno tabor čehoslovačkog Sokolstva, drugo tabor ruskog Sokolstva, treće tabor poljskog Sokolstva, četvrto tabor lužičko-srpskog Sokolstva i peto tabor jugoslovenskog Sokolstva. Jedno je mesto danas prazno, ali Vila Slovenska doneće i onaj preostali jedan slovenski narod ovamo na njegovo mesto jer ona hoće bratstvo i solidarnost sviju nas. Eto na tom bregu heroja, pod tim stupom slave, pred duhovima heroja slovenskog Sokolstva pod barjacima slovenskim zaklelo se. Zastave sokolske poklonile su se pred istorijom, a hiljade ruku podigle se svečano u vis, prateći reči zakletve:

»Ostajemo verni Kralju! Ostajemo verni narodu!...«

I kad starosta dovrši čitanje reču »Zdravol«, zagrmje zakletva iz bezbroja grla: »Zaklinjemo se!« Jedan avion spusti se i baci vence cveća na Spomenik i sakupljene Sokole. U intervalima čitanja muzika svira »Hej trubaču« i »Jugoslovensku himnu«.

Onda se starosta Gangl okrenu Spomeniku i otkri novu spomen ploču koju je u nj postavio Jugosl. Sokolski Savez i svečano pročita natpis na njoj: »Godine 1928. 7. septembra u vreme desetogodišnjice oslobođenja i ujedinjenja jugoslovenskog potomstva ovde na kosovskom istorijskom tlu, gde je izvršen najveći događaj naše prošlosti iz koga je nikla zavetna misao naroda Srba, Hrvata i Slovenaca i dovela do oslobođenja i ujedinjenja pod vladom Nj. V. Kralja Aleksandra I. Karadorđevića, u prisustvu slovenskog Sokolstva, ruskog, čehoslovačkog, poljskog, lužičko-srpskog zaklinjemo se na vernost Kralju, Narodu, državi i Slovenstvu. Spomen ploču pokolenjima za vekove! — Sokolovi Jugoslovenskog Sokolskog Saveza! S tim rečima položilo starosta pred ploču venac Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

Uzbuđenje je dostiglo vrhunac. Muzika svira »Ej Slovenie«. Brat Dvoržak u ime čehoslovačkih Sokola pozdravlja ovaj svetli čas, upoređuje Kosovo sa Belom Gorom, dve tragične prošlosti moćnu bratstvu sadašnjicu naših naroda, te polaže pred zavetnu ploču bronzani venac s natpisom: »Čehoslovenska Obce Sokolska padlim Srbim 7. IX. 1928.« i sa inicijalima Saveza. Muzika svira čehoslov. himnu.

Stupa na pedestal brat Vergun, starešina ruskog Saveza, te, ovlašćen od brata Scheinera starešine Slovenskog Sokolstva, govori u ime Slovenskog Sokolskog Saveza. On počinje srpski, pa onda na ruskom jeziku izaziva upore-

đenje naše i ruske istorije, pad na Kosovu 1389 i oslobođenje od Tatara 1380; kazuje kako su naše istorije bile vezane u skoroj prošlosti, i naglašuje kako je naša budućnost još više upućena na naše bratstvo. Kad spomenu mačuhu Rusiju mnogima udariše suze. A kad završi: »Poginulima tri puta Vječnaja Pamjati«, a živima tri puta »Mnogaja ljeta« silno uzbuđenje sveta videlo se na svim licima i sve se prolamalo od uzvika.

Govori zatim brat grof Mihailo Zamoyski u ime poljskog Sokolstva. Sa velikim temperamentom on ističe sreću našeg slovenskog oslobođenja, koje je došlo posle naših uporednih borba sa Turcima i Germanima, i završava željom da budućnost vidi još uzu slovensku saradnju, veliku sveslovensku državu! Govornik prilazi sim-bolični čavao za zastavu našeg Saveza. »Živeli Poljaci!« kliče narod, a muzika svira poljsku himnu.

Brat Šajba iz Budišina lepo govori najzad u ime Sokolstva Lužičkih Srba. On ističe važnost epopeje, ju-

načke pesme koja je oslobodila sve Slovene, osim njegova naroda. No i oni gledaju krepko u budućnost, ne boje se borbe, i čekaju slobodu! Muzika svira himnu Lužičkih Srba. Tim je završena dirljiva svečanost sokolska kod samog Spomenika.

Dolazi na red tačka koju je svak očekivao sa najviše nestrpljenja. Vojska Kosovske Divizije izvodi na prostoru između Muratovog i Gazi-Mestanskog Turbete Kosovsku Bitku! Pod komandom pukovnika Hadžića ovaj manevar izveli su 24. i 31. pešački, 7. konjički, 12. artiljerijski i 28. haubički puk, sa mitraljezima 24. puka. Odredi koji su predstavljali Turke obeleženi su belom trakom na šlemu.

Tačno prema programu, borba za počinje u 3 1/4. Kolone se kreću kako su se kretale i stare vojske u poslednjem delu bitke, samo se sada borba vodi modernim oružjem. Od linije Muratovog turbeta odstupa turska vojska na liniju gazimestanske kose i gone je Srbi. Zaklokotala vatra sa svih strana. Pešački strojevi priskakuju napred. Iz daljine grmi artiljerija, i njeno dejstvo beleže naročite granate od kojih se podigli dimovi do neba. Mitraljezi krešte pomamno kad se vojska zbi u dolinu između Spomenika i Muratova Turbete. Pobjeda tek što nije sasvim srpska. U to se najednput pojavise sa zapada crne kolone turske konjice i pomamno udariše Srbima s desnog boka. Turska rezervna pešadija izbi na kosu. Nastaje klanje. Srpsko odstupanje pretvara se u lom. Sevaju sablje konjanike, a ore se turski poklici. Aeroplani tunje nad vojskom. — U to trube oglašise prekid paljbe i mir!

Svako je srce drhtalo u tome času od nekog jezovitog oduševljenja, gledajući tu na licu mesta sliku onog strahovitog časa kad se poljuljalo carstvo, kad pade cvet junaka pod turskim kopitom, kad se naše nebo zamračilo...

Posle bitke u kojoj je sudelovalo oko 4000 vojnika, izvela se svečana revija trupa. Sreća malo čas poražena opet su vedro zakucala videći našu silnu vojsku kako u nepreglednim redovima defiluje pred kraljevim izaslanikom, gostima i narodom. Tutnji slovan korak pešadije, i zemlja se zatrese kada u trećem koraku naletče mitraljezi, pa topovi, pa silna konjica! Aeroplani koji su maločas sipali poraznu vatra, spustiše se gotovo do glave gledaocima — 5 njih — bacajući sada cveće.

Time je završena ova retka svečanost, ovaj najdivniji pomen herojima kosovskim, ova značajna proslava desetogodišnjice oslobođenja sa zavetom sokolskih pokolenja. I ko god je bio klonuo pod utiskom naših dnevnih trzavica u politici, pošao je sa Kosova pun snage i poleta, pun vere u budućnost jugoslovensku i slovensku! Ne! naša današnja sloboda nikla je iz dužbe i slave kosovske daljine, naši jugoslovenski redovi ne mogu se više nikad rastaviti, jer se već onda, pre pet i po vekova zapečatilo naše jedinstvo zajednički prolivenom krvlju Srba i Hrvata na rumenom bregu božura.

Iz starešinstva JSS.

Zahvala i poziv.

Braće i sestre!

Za nama je VI. pokrajinski slet Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, koji je u danima 5. do 9. septembra o. g. čitav narod Južne Srbije digao na pobjedonosan pohod u carsko Skoplje i na istorijsko Kosovo Polje, gde ste se sakupili braće i sestre iz svih naših župa, da se odužite pozivu centrale naše sokolske organizacije, da ispunite svoju patriotsku dužnost i da se napojite novim duhom sokolskog oduševljenja i sokolskog dela.

Dužni smo Vam izraziti bratsku zahvalnost i iskreno priznanje za tačno izvršene dužnosti, za uzornu disciplinu i za pravilno razumevanje našeg impozantnog nastupa na jugu naše klasične i znamenite zemlje. U sloznom kolu sa braćom i sestrama Čehoslovacima, Poljacima, Rusima i Lužičkim Srbima osvojili smo srca svih, koji su potrebni bratske ljubavi i vere u pobjedonosnost sokolske ideje. Svi fizički napori i sve materialne žrtve ne mogu odvagati ogromni moralni uspeh, koji smo postigli u zajedničkom radu i bratskoj uzajamnosti. Ponovo smo spoznali istinitost sokolskog gesla: Osoba ništa — celina sve! Bratska hvala svoj miloj braći i sestrama iz širokog slovenskog sokolskog sveta, koji su u delima pokazali, da sokolsko bratstvo živi i da radi u smislu ideja istinite slovenske solidarnosti. Njihovu veliku ljubav do nas vraćamo uvek ljubavlju, koja ima svoj besprekidan tok u vernosti sokolskog bratstva.

Bratska hvala svim faktorima van naših redova, koji su svi shvatili važnost našeg sleta i stajali nam uz bok sa simpatijama i pospešenjem našeg nastojanja. Južnoj Srbiji doneli smo

na dar svoja srca i na raspoloženje smo joj dali svoje snage i svoje delo. Što smo i što ćemo još učiniti za narod, sve to je i biće učinjeno iz nesebične naše domovinske ljubavi. Ta naša ljubav nam zapoveda, da sokolskog dela nije nikad dosta. Narod ljubimo i radimo zanj!

Svoje poglede na prošlost, sadašnjost i budućnost jasno smo i otvoreno te svakome razumljivo izneli u deklaraciji, koju si neka svatko duboko utisne u dušu i srce i po njoj upravljaj svoje delo, svoje mišljenje i život svoj. Na tom temelju neka se digne čitava naša snaga i volja do nove, pomladene tvornosti, kojoj su ciljevi u daljini a ipak postizivi u budućnosti. Što još nije dosuđeno nama, to čeka mlado naše pokolenje, koje raste i razvija se uz neprestan sokolski vaspitni rad. U daljini rudi zora Slovenstva! U tu zoru upravljani su naši putevi!

Deklaraciju smo rasposlali svim bratskim sokolskim društvima. Stavljamo im u dužnost, da je izveze u okviru na tako vidljivom mestu u svojim društvenim prostorijama ili vežbaonicama, da će svakome uvek biti na vidu. U odgovarajuće vreme moguće 1. decembra, udubite se u njezin sadržaj i razmišljajte, što smo sve rekli u njoj i kako moramo taj sadržaj preneti u svoj duševan život i po njemu upravit smelost svojih sokolskih pogleda i plodnost svog oduševljenog dela u budućoj dobi velikog Slovenstva!

Budite svesni svi, da kod nas nema i ne može biti života bez nas! Sokoli smo — a tko je više?!

Primite svi naše bratske pozdrave!

Zdravo!

Ljubljana, 11. septembra 1928.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

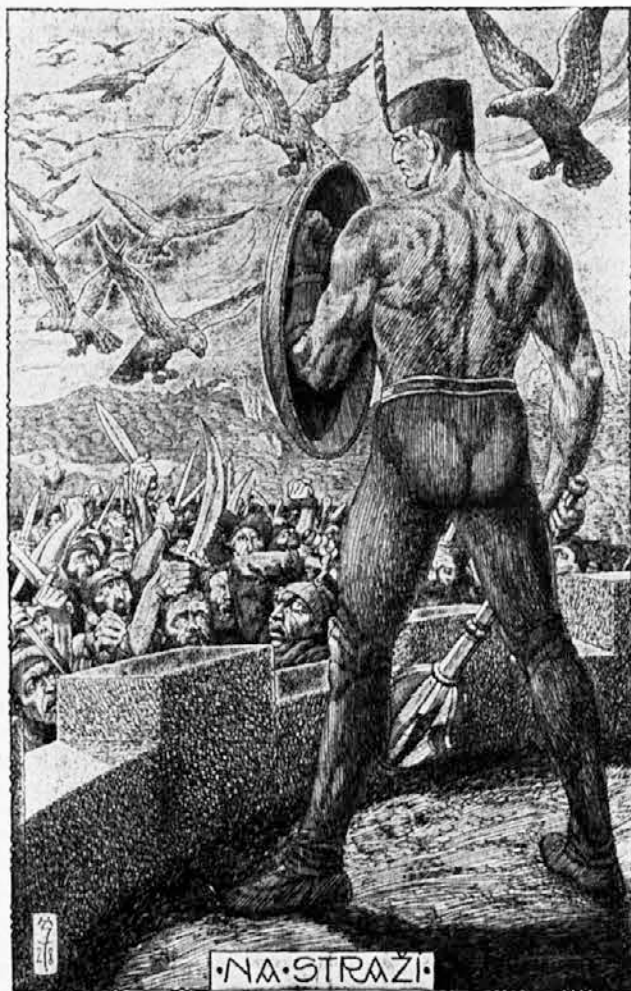
E. Gangl, starosta.

Dr. Riko Fux, tajnik.

Na straži.

Iz naše deklaracije na Kosovu Polju: »I tako stojimo Sokoli na straži. Pazljivo, budno, uvek u pozoru! Svaki Sokol i svaka Sokolica mora živeti i raditi za one iste ideale, za koje su se naša braća borila i umirala, za

venstva... Ono, što je naše, ne može nam nitko otkleti; ono, što je iz smrti za život stvoreno, ne sme nitko rušiti! S ničim i nikad ne osvrnute svetlost demovine i veličinu žrtava, darovanih za nju! —

ideale pravde, bratstva i slobode, za ideale jednog i jedinstvenog, istinitog, snažnog i nesavladivog kulturnog Slo-

To nam priča i k tome nas poziva ova druga savezna razglednica za ovogodišnji 1. decembar!

Iz lekarskog odseka JSS.

SVIM BRATSKIM DRUŠTVIMA!

Budući na prvi poziv LO JSS u 8. broju Sokolskog Glasnika t. g. nije dobio od ogromne većine naših društava nikakav odgovor, to ponovo poziva sva ona bratska društva, koja su još dužna odgovor, da mu putem svojih župa najkasnije u roku od mesec dana pouzdano i tačno odgovore na sledeća pitanja:

1. Postoji li u društvu lekarski odsek i tko mu je predsednik? (Naslov predsednika neka bude tačan!)
2. Ako ne radi, kakve su zapreke?
3. Koliko članova lekara ima društvo? Je li društvo pokušalo pridobiti barem jednog lečnika za to, da bi besplatno davao članstvu savete u

pogledu telovežbe i nadzirao društvo higijenski?

4. Je li se vode lekarske listine? Jesu li izvršene lekarske pregledbe članstva u prošloj godini?
5. Je li društvo već nabavilo knjižicu »Prva pomoć« i ima li društvo »Sokolsku sletsku torbicu«?
6. Ima li društvo letno vežbalište? Bratska društva neka nam jave svoja iskustva, savete i eventualne pomisli u pogledu vođenja lekarskih listina i lekarskih pregleda.

Dodajemo, da lekarskih odseka nemamo za to, da bi se članstvo besplatno lečilo, već da dajaju savete u pogledu telovežbe i vode higijenu u društvu.

Kada skupe bratske župe sve odgovore svojih društava, neka ih od-

mah sa eventualnim svojim primedbama poslati Savezu. Pozorite! Stvar je hitna!

Za lekarski odsek JSS:

Dr. Josip Tičar.

Kalendarčić za naraštaj.

Starešinstvo JSS je na predlog svog novinarsko-redakcijskog odseka zaključilo, da je spremno već ove godine početi s redovnim izdavanjem kalendarčića za naš naraštaj, ako će naići ta odluka na dobar i dovoljan odziv u Savezu. Uz kalendarčić deo bi knjižica imala i propagandistički i vaspitni sadržaj te bi s time ispunili prazninu u našoj književnosti.

Pozivamo tim putem bratska župska starešinstva, neka nam što je moguće pre jave barem približan broj primeraka, koje bi mogla raspasti svaka župa na svom području. Taj broj nam je potreban, da možemo odrediti nakladu i pobrinuti se za odgovarajuću cenu knjižice, koja mora biti takva da će ju moći nabaviti svaki član i članica našeg naraštaja.

Starešinstvo JSS.

Savezni dan uplatila su za g. 1927. društva (XIII. iskaz):

Vršac, Šoštanj, Nevesinje, Vič i župa Sarajevo za sva društva svoje župe.

Delomično na račun Saveznog dana uplatila su za g. 1927. društva:

Župa Banja Luka: Prijedor; župa Bjelovar; Kupinovac, Križevci; župa Celje; Trbovlje; župa Cetinje; Perast; župa Kranj; Tržič, Zeleniki; župa Ljubljana: Dol Logatec, Jezica, Kamelj, Ljubljana I, Ljubljana II, Loška dolina, Moste, Žiri; župa Maribor: Belinci, Oplotnica, Prevalje, Središče; župa Novi Sad: Novi Sad, Petrovaradin; župa Novo mesto: Gradac, Semič; župa Rijeka na Sušaku: Novi Vinodol; župa Skoplje: Prizren; župa Split: Dobra Kaštela, Milna, Vranjica; župa Vel. Bečkerek: Vel. Kikinda, Bela Crkva; župa Zagreb: Krško, Zgareb I.

Sokolska društva, koja još do danas nisu platila Sav. dan za g. 1927., iako je rok potekao već 15. dec. 1927.

Župa Banja Luka: B. S. Petrovac; župa Beograd: Beograd II; župa Bjelovar: Grubišno polje, Koprivnica, Podravski Klostar, Sokolovac, Vel. Zdenci, Virovitica, Vukovje; župa Celje: Rogatec, Vransko; župa Cetinje: Danilovgrad; župa Kranj: Dražgoše, Kranj, Mojstrana, Strazišče, Škofja Loka; župa Ljubljana: Domžale, Ig-Studenec, Komena, Radomlje, Ribnica, Šiška, St. Vid nad Ljubljano, Vače; župa Maribor: Čakovec, Dravograd, Hoče, Jarenina, Marenberg, Maribor, Pragersko, Ptuj, Gor. Radgona, Slov. Bistrica, Sv. Lovrene na Pohorju i župa Maribor samit; župa Niš: Aleksić, Caribrod, Knjaževac, Negotin, Piroć, Prokuplje, Vlasotinci i župa Niš sama; župa Novi Sad: Bačko Petrovo selo, Bački Brestovac, Irig, Kulpin, Tislić; župa Novo mesto: Bojanec, Mirna peć, St. azas Valtas, St. Janž, St. Jernej; župa Osijek: Cepin; župa Rijeka na Sušaku: Gospić, Kastav, Korenica, Krasica, Ogulin, Srpske Moravice, Škrbljevo, Sv. Juraj; župa Skoplje: Devdlija, Kičevo, Kočane, Priština, Tes-tovo, Veles; župa Split: Igrane, Jelša, Pučišća, Podgora, Postira, Stobreč, Supetar, Vis; župa Sibenik: Betina, Nin, Novigrad, Stankovec, Tepljuh-Bodić; župa Vel. Bečkerek: Bašahid, Centa, Kovačica, Boka, Peleč, Potiški sv. Nikola, Srpski Aradac, Srpski Itebej, Srpski Krstur, Srpska Crnja, Sanad Veliki Bečkerek; župa Zagreb: Bizeljsko, Jasenovac, Kostanjevac, Ošućani, Pakrac, Petrinja, Rajhenburg, Sevnica, Sisak, Virginmost.

PROČITAJ!

Zahtevajte oferte od Gospodarskog odseka JSS za zlatne i srebrne čavliće (željlićke) za zastave i levanu pticu »Sokola« za vršak zastave.

Za društvene javne vežbe i akademije, kao i za župske i okružne sletove ima JSS u nakladi bianco plakat (bez teksta) skvrčena vežbača sa prečecima u dve boje. Zahtevajte oferte od Gospodarskog odseka JSS za plakat bez teksta i sa tekstom. — Veličina plakata je 63 x 95 cm.

Za jesenske lakoatletske utakmice JSS obavezne su ovogodišnje skoplanske proste vežbe za članove i članice. Brošura tih vežbi u srpsko-hrvatskom prevodu stoji Din 5. Note za glasovir k tim vežbama stoji Din 40; pojedinačno Din 20 bez poštarine.

Bianco diplome za takmičenja članstva i naraštaja ima u nakladi JSS uz cenu Din 2-50 komad. Zahtevajte oferte od Gospodarskog odseka JSS i za diplome s tekstom.

Dopisujte, čestitajte i t. d., jedni drugima uvek samo na sokolskim razglednicama. Upotrebljavajte pogranični biljeg!

Književnost.

Sokolski veleizdajnički proces.

Iz 1915-1916. godine u Zagrebu.

Život prolazi veoma brzo! Sa životom idu i događaji, a sa događajima i ljudi, koji stvaraju događaje. I naš nacionalni život teče brzo. Nestaje malo po malo pokolenja, koja su radila za današnji položaj našega naroda, generacije, plodove čijega rada uživamo danas, a koje će plodove još bolje osetiti pokolenje iza nas. Gube se i radnici stvaraoi iz ranijeg sokolskog života. Izumiru ili stare pioniri one sokolske generacije, koja je u borbi Slovenstva sa germanstvom organizovala revolucionarno Sokolstvo počev od istorijske godine 1918. (aneksijska Bosne i Hercegovine) pa sve do osude sokolskih radnika na velikom procesu u Banjoj Luci 22. aprila 1916., bila čest puta na optuženičkoj klupi. U razdoblju od tih osam godina bilo je u Sokolstvu toliko događaja borbi, žrtovanja i rada pojedinaca i društava u narodnoj akciji, da je istorijska dužnost otkriti delo dobrih, a odaje se priznanje radu zlih nevrednih. Mnogo se puta namjerice briše rad iz prošlosti, da bezvredni može dalje nesmetano vidati. No u desetogodišnjici našeg oslobođenja treba baš Sokoli da

predstaju stranice svoje prošlosti i ostave pokolenju iza sebe pobliženo ono, što je u njihovom životu bilo dobro i zdravo. Nema sumnje, da i najinteresantnije i najvažnije događaje u sokolskoj prošlosti spadaju procesi, koji su se vršili od aneksijone krize pa do oslobođenja.

Jedan od najznačajnijih procesa protiv Sokola je sokolski veleizdajnički proces u godini 1915-1916. protiv naše braće dra. Laze Popovića, dra. Milana Metikoša, Milana Teodorovića, dra. Srdana Budisavljevića i Dure Gavrilovića. Ovi su ljudi izasli knjiga u kojoj je sabrao ceo materijal toga procesa. Tu nalazimo: optužnicu, iskaz kod preslušavanja spomenute braće, dekaze odvetništva govore branitelja dra Ede Lukinića i dra Dušana Popovića, esudu, žalbu i konačnu osudu stola sedmorice, te na kraju izvod iz knjige uzniča. To je kao celina sabrano za istoriju Sokolstva Prigodom desetogodišnjice oslobođenja i ujediničenja daje se u ruke savremenim Sokolima knjiga iz koje će naučiti, kako se u Sokolstvu nekada radilo. S te strane, a i uopšte za istoriju našeg nacionalnog pokreta, ova knjiga od neprocenljive vrednosti.

»Sokolski veleizdajnički proces u Zagrebu« je štampan sa lepim naslovnim listom i u dobroj opremi na 368 stranica. Rasprodaću vrši knjižara Z. V. Vasić u Zagrebu (Akademički trg), a primerak stoji 45 Din. Knjiga je za svaku preporuku i treba da ide u svaku kuću i porodicu.

Slična će knjiga izaći i o sokolskom procesu u Banjoj Luci.

Dušan M. Bogunović.

Naši pokojnici.

† Vicko Brajević.

Dubrovnik, septembra 1928.

Dubrovačkom sokolskom društvu otvorena je još jedna neizlečiva rana, otpao mu je kamen iz temelja odbilo se jedno od najdragocenijih zrna biser — sklopio je za uvek svoje ispačene oči naš vredni, agilni i požrtvovni brat Vicko Brajević.

U dvadesetoj godini mladenačkog života u najvećem naponu snage, ostavljajući vežbaonicu — prednjači zbor i njemu najmiliju, muzičku sekciju. Svukud se istakao nesebičnim intenzivnim radom pa se zbog toga svukud osetno opaža njegov gubitak.

Sokolsko društvo sa svim kategorijama i sa muzikom dopratilo je svog milog brata do večnog počivališta, gde se u ime društva oprostio s njim društveni starešina br. Niko Šutić, a u ime braće, drugova i prednjaka br. Miro Ribičić.

Sa dubokim bolom predali smo telo njegovo majci zemlji i jedino nas teži pomisao da se plemenita Vickova duša preselila onamo, gde posvuda vlada Pravda, Ljubav, Istina i Poštenje, t. j. one iste vrline, koje je na zemlji našao samo u Sokolima.

Mir prahu njegovom!

† Djuro Popović.

Duga Resa, 4 IX. 1928.

Nemila sudbina otkrila nam je iz naših redova jednog vernog člana i brata, prekinuvši mu niti života u naponu snage i poleta upravo u vreme, kada nam najviše treba izradenih i pravih Sokola. Smrt svoju našao je među dvama pećinama, u reci Mrežnici, gde se odmorao od danjeg napora. Nesretnim slučajem oskliznuo se i pao među dve pećine, a da toga nitko nije primetio. Uzaludna su bila potraživanja za njim, tek drugog dana nađen je i izvučen iz vode — Duro Popović, rodom iz Konjoviće Vrba (kod Hrošća).

Braća Čehoslovaci u Baški.

Kao svake godine, posetili su naša kupališta i ove godine braća Česi u dosta velikom broju. Od mnogobrojnih posetilaca najduleže će nam ostati u uspomeni kolonija omladine čeških legionara, koju su predvodili braća Antonin Bil i Mikula Jaroslav. Bila je to zgozina sokolska mladež obojega spola. U Baški su živeli na letovanju šest nedelja i kad ih je nestalo t. j. kad ih je udobna »Topola« sakrila iza horizonta plavoga Jadrana, bilo nam je teško, što se od nas rastavljaju. A kako i ne bi! Koga od nas nije zadržala njihova sokolska svest, disciplina i tačnost. Koga od nas nisu veselile pesme što su ih od srca pevali svakog dana pri polasku na kupanje i odlasku sa kupanja.

No, nisu oni samo kupali se i pevali, oni su i radili. Brat Bil Antonin nikad ih nije pustio nezaposlene. Posmatrač se mogao čuditi i pitati se zašto uvek vežbaju? Kad su doznali, da će naše društvo davati »sokolsku akademiju« 12. VIII. pred hotelom »Velebit« čiji je vlasnik i opet zaslužni i nadasve uslužni brat Ante Tudor, oni su nas upravo molili da sudeluju

na našoj akademiji. Mi smo im želju ispunili, a imali smo i radšta. Toga je dana od domaćeg žiteljstva došla školar celina Baška da gleda omladinu pogađati i živih boraca za češko-jugoslovensku slobodu! Mnogobrojni gosti, koji su bili na kupanju ostadoše zapanjeni njihovim vežbama Akademiji je uspela preko svakog očekivanja materijalno i moralno, a što je glavno, na njoj se je ne znalo po koji put manifestiralo potpuno osećajno bratstvo Čehoslovaka i Jugoslovena!

Već istog dana izrazio je brat Bil želju da žele davati sami akademiju, a materijalna korist neka bude za našeg Bašćanskog Sokola! I davali su je četiri dana kasnije u četvrtak 16. augusta na istom mestu pred hotelom Velebit.

Toga su puta uz braću Čeha nastupili samo naši članovi na spravama, koji iako malobrojni dostojno zastupali Bašku pred braćem Čehoslovacima.

Više nego na prvoj akademiji iznenadili su nas na drugoj sa lepim programom, ritmičkih vežbi i igara koje

su pune češke narodne duše, češkog narodnog života.

U svim tačkama programa videli smo nešto novoga, nešto estetskoga, što napaja dušu i telo. Uzorna svest i tačnost. Na nekim mestima i na očigled teške stvari izvedene su sa najvećom preciznošću. Sve su nas tačke programa iznenadile, ali najviše zadnja tačka programa »Namornici« (Mornari), tekst dr. Drimla, igra morara, gde se prikazuje život na moru u doba propadanja avstrijske mornarice. Dr. Driml kaže na kraju predgovora svoje knjige: »Hoću da bi u ritemičkim vežbama i pokretima bila ve-

zana vaša sreća s našim srcima u jedno, kako bi kasnija pokolenja mogla reći, kako između vaše i naše krvi nije bilo nikakve razlike«. Doista u toj se igri vidi, kako braća Česi i duševno živu s nama na moru, kako ga vole i smatraju se na moru kao kod kuće! Braći Bilu i Jaroslavu, koji su na svojem mestu bili dostojni vodstva povsene im legionarske mladeži naš odbor najtoplije zahvaljuje, koliko za materijalni, toliko i za moralni uspeh.

A svoj onoj dragoj sokolskoj mladeži istinski, osećajni bratski »Na zdar« i do godine na obalama našeg Jadrana.

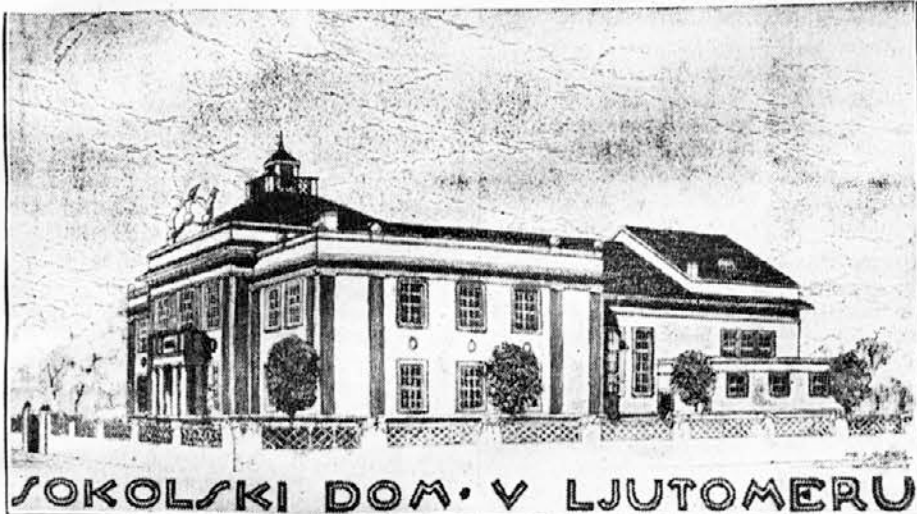
Odbor.

Iz župa.

Iz sokolske župe — Maribor.

SOKOLSKI DNEVI V LJUTOMERU.

Središće Mur. sok. okrožja — Ljutomer — je slavilo v dne 14. in 15. avgusta t. l. velik praznik dela. Murški Sokol je imel 25letnico svojega obstoja. S tem pa je bila združena tudi 60letnica prvega slov. narod. tabora, ki se je tu vršil.

SOKOLSKI DOM V LJUTOMERU

Slavosni odsek je izvršil težko nalogo v splošno zadovoljstvo dobro in to v tehničnem in pravno prireditvenem smislu. Vse priznanje bratom J. Baukartu, star. društva, Lukežiču, preds. pri. odb., in Fr. Lubeju, nač. tehn. dela.

Mesto je kazalo slavnostno lice, kakor tudi kraljevsko razkošno okrašen Sok. dom, telovadišče in veselični prostor. Številne sok. čete iz vseh delov naše Slovenije in celo iz Varazdina ter Čakovca so prispele na to slavnost.

Na predvečer sok. praznika, v torek 14. avgusta, se je vršila v sok. dvorani slavnostna akademija z umetniško-športelovadnim sporedom, ki je uspel kar najlepše. Žal je bil spored preobširen in se je na škodo tega izvajal pri pogrnjenih mizah. Prireditelji naj v prihodnje uredijo tako, da bo ustrezal zahtevam programa tudi ostali režij. aparat. Obisk proslave je bil dostojen.

Sok. orkester je podal pod večim vodstvom br. Lubeja poleg otvoritvene »Sokolanke« in zaključnega »Tri glava« tudi umetniško izvajane odlomke iz Prodane neveste in Mlina v skalovju tako dovršeno, da je le častitičari, dirigentu in orkestru. Le dalje k novim uspehom! Pesnik Prlek je v Murskega polja br. Cvetko Golar se je predstavil s čuvstveno navdušeno himno Mur. Sokolu od njega slavju občinstvu, kojega pohvala je pokazala priljubljenost pesnika. Kasor orkester zasluži vse priznanje tudi gledal. odsek, ki je z resnično igralsko rutino podal sicer za ta večer neprimerno — toda težko Funktovo »Za hčere« z lepim uspehom. Iz diletantizma v pravo igralsko ni več daleč!

Telovadni del je bil primerno izbran in še dokaj umerno izvajan. Nastopa moš. in žen. naraščaja iz Ljutomera z br. Lubejem z ritmič. prostimi br. Mačusa (I. in še neizvajani II. del) sta zadovoljila. Tu pa tam je manjkala ritmika (sekanje gibov v II. d. žen. nar.) in skladnost z godbo. Več vaje in umirjenosti! Sicer lepo. Žen. naraščaj iz Mur. Sobote je pod br. C. Hočevarjem izvajal znane težke vaje na šved. klopi — sestava br. vodniča na češko godbo jako skladno, le konce je zaostajal za celoto. Članice iz Ljutomera so pokazale prav ljubeč plesni komad: Večer na Savi (I. del) s s. Severjevo, ki je bil videti lep, a je bil radi neprimrjenosti prekinjen. Le pogum in prihodnjič znova! Člani iz Maribora, Ptuj in Ljutomera so podali na visoki bradlji izredno dobro uspele vrhunske vaje pod vodstvom br. žup. nač. Fr. Mačusa. Ljutom. žen. naraščaj nas je iznenadil iz ritmično rajalno kompozicijo »Osmica« pod br. Lubejem na hrvat. godbo Sigurno iz vežbanost in lepa izvedba sta pri »Osmici« dosegla najlepši uspeh. Se strice, dalje do lepših vaj! Murnikov Carmen je z gibčnostjo odtelovadila četvorica bratov iz Maribora. Krona vsega večera pa je bil »Krog« (češka sestava na enako godbo), ki so ga izvajali bratje iz Ljutomera s tako eksaktnostjo, da je zajelo vso dvorano navdušeno odobravanje. Br. Lubej in društvo sta lahko ponosna na

to točko. Vse priznanje bratom »Krog« gašemo! Spored je bil s tem zaključen ob 12. uri kot dostojen uvod v slav. nošni dan.

Zažarel je Ljutomer v jutranji solnčini in v tej zorini je zažvelo veselje in Sok. domu ter veseličnem prostoru. Polno zastav in zelenja — cvetja in dela Lepa slika zore sokol. praznika. Tu si videl neumorne brate in sestre v paviljonih tam skušnje vsch oddelkov za nastop. Vse v naj-

večjem redu! Sokolske čete pa so se vsipale in polnile mesto.

Točno ob 9. uri se je poklonilo Sokolstvu na grobu br. star. Joška Rajha in plozilo lep veneč. Govorila sta za dom. društvo br. star. Jan Baukart in za JSS ter MSZ br. Julče Novak, oba spominjajoč se velikega dela za Mur. Sokola, ki ga je vršil br. Joško Istočasno pa je bil položen veneč tudi na grob br. Chloupeka, ustanovitelja Mur. Sokola, ki počiva v Čakovcu. Po zaključenem poklonu se je ob 10. uri vršila v Sokolani slavnostna seja, ki je bila le skromna zahvala vsem delavcem Mur. Sokola v 25 letih. Z lepim govorom je otvoril sejo in pozdravil vse navzočne br. star. društva Jan Baukart in se zahvalil za tako lep obisk. Pozdravili in častitali so društvu na slavlju za JSS in stareš. MSZ br. star. Julče Novak, za mesto Ljutomer gosp. Fr. Zemljič, ki je bil zlasti toplo pozdravljen od Sokolstva, in za akad. društvo Triglav iz Ljubljane in Z. greba g. Lado Jerše iz Ptuj, nakar je bila seja končana. Po seji je bil sprejem gostov na kolodvoru in od tam se je formirala krasna ter številna sokol. novotica v kateri je bila tudi maro-veljska konjenica, nad 50 zavednih kmetskih mož in fantov z Mur. polja, oblečeni v slikovito prčmursko nar. nošo — pod vodstvom br. Drogenka. Mesto je s simpatičnim pozdravljanjem pokazalo, da je — sokolsko.

Krona vse proslave pa je bil popolnanski javni nastop. Začetek se je sicer malo začasnjal, a se je program zato točno in hitro izvajal, za kar je nehvaliti odličnega brata Lubeja, duše vse proslave, ki je spretno in s prirojenim energičnim povzemanjem vodil ves telovadni del. Spored je obsegal 11 točk. Uvodna točka je bil »Krog« z br. okr. nač. Lubejem, ki je bil zopet burno pozdravljen. Bratje »mladeži« — starejši oddelci (40) so pod br. nač. St. Stoparjem ognjevit odtelovadili proste s palicami ter odnesli viharje odobravanja. Nastop žen. dece (36) z načeln. s M. Severjevo je bil jako ljubeč in dokaj boljši od prejšnjih. Enako je zadovoljila moš. deca (37) z br. Vilarjem. Moš. naraščaj z br. Pohlom je ostro odvežbal žup. Mačusa vaje (32) in z eleganco žen. nar. (32) z br. Lubejem. Orodna telovadba naraščaja in članstva je ugajala, zlasti je vzbujala zopet vso pozornost vrsta na drugo iz Maribora z br. Mačusom. Nastop članice (40) s s. Severjevo je bil z dobro izvedbo skuplj. vaj toplo pozdravljen, posebno pa številni nastop članov (75) z br. Lubejem, ki so z Vidmarjevimi vajami dosegli višek javne telovadbe. S to točko je bil tudi telov. del zaključen. Glede števila nastopajočih poudarjam, da je bil ta nastop eden najboljših, kar mnogi župni in okrož. zleti drugih žup (Ljubljana) niso mogli pokazati. Tu se pravi — disciplina! Pri vsaj proslavi je spremljal jako lepo br. Ivo Seršen, ostale vaje in pri veselici pa mestna godba pod vodstvom br. Iv. Zacharla. Dobro je igrala »oračnice« tudi varazdinska sokolska fanfara.

Murski Sokol! Delaj, napreduj, zmaguj! Zdravo!

—ar.

SENTLENART V SLOV. GOR. SOKOLSKI DOM.

Društvo »Deutscher Schulverein« je kupilo leta 1910. zemlj. vl. št. 186 s. o. Sv. Lenart, kjer je postavilo v istem letu poslopje za nemško šolo. Ker društvo po svojih pravilih ni bilo upravičeno, da sme postaviti društvene domove, in ker je na drugi strani hrepenelo nemško vodstvo trga po sličnem domu, so dosegli trški »Nemci« sporazumno z nekimi prijatelji na Dunaju svoj cilj na ta način, da so namenoma prezrli v načrtu za šolo skrbeti v šolskem posloju za telovadnico. Pri svojih prijateljih v Mariboru so na to dosegli, da šolska oblast ni pri volila v uporabo že stoječega poslopja za šolske namene, dokler se društvo ne izkaže, da je tudi skrbelo za telovadnico. Tako so dosegli, da je moral glavni odbor »Schulvereina« privoliti v posebno stavbo pod naslovom »telovadnica« in da so v oddaljenosti sto korakov od šolskega poslopja postavili poslopje, ki je imelo v pritličju 16 m dolg in 10 m širok prostor za telovadnico. V njo se je prišlo neposredno iz veže; na levi strani veže je bila večja soba, a na čelu veže zraven stranišče kuhinja.

Obenem so postavili še na del tega poslopja prvo nadstropje, saj so napravili majhno stanovanje, obstoječe z treh sob in ene kuhinje.

V tem posloju je šolska deca telovadila; prvo nadstropje je bilo oddano strankam, tu in tam se je vršila v dvorani tudi kaka veselica. Do posebnega razmaha pa družabno življenje v tej dvorani ni prišlo. Čeravno je bila telovadnica opremljena z modernim telovadnim orodjem, se »Nemci« ni posrečilo, da bi oživili kako telovadno društvo.

Med vojno se je dvorana zanemarjala, pričelo se pa še povrh pokazati posledice nepremišljene gradbe. Parketna tla dvorane so se pričela udirati, kar je imelo svoj vzrok v tem, da so pustili graditelji pod podom votel prostor. Ščasoma so deske, na katerih so bili pribiti parketi, strohnele in lepa dvorana je pokazala žalostno lice.

V takem stanju je prišlo imetje »Schulvereina« dne 16. V. 1919 pod državno nadzorstvo in je bil imenovan za nadzornika br. dr. Milan Gorišek, odvetnik pri Sv. Lenartu.

Takoj ob sprejetju tega posla se je pričelo s pozvedovanjem, kako bi se dalo spraviti to imetje v zanesljive napredne roke, posebno kako bi se posrečel »Sokolu« dom, ki ga je tako nujno potreboval.

Ko je namreč 1. 1908 ustanovil Fran Štupica, notar pri Sv. Lenartu, »Sokolsko društvo«, ni mislil niti na vaditelja niti na telovadnico. Po njegovem izstopu iz društva je bil zato novi starosta br. dr. Milan Gorišek primoran skrbeti za zasilo telovadnico, ki jo je uredil v svojem gospodarskem posloju, ki ga je slučajno takrat gradil in ki ga je nalašč za to prezidal v toliko, da je za silo odgovarjalo zahtevam društva.

Br. dr. Gorišek je dne 16. VII. 1919 predložil ponudbo Glavne hranilnice pri Sv. Lenartu za nakup vsega imetja »Schulvereina«. V tej ponudbi se je imenovani zavod zavezal dati šolsko poslopje takoj na razpolago v šolske namene prvi javni korporaciji, ki bi to zahtevala, in se je podvrnil glede plačila stanarina razsodbi okr. glavarstva v Mariboru. Tako zvan »društveni dom« pa se je zavezala dati v porabo sokolskemu društvu v njegove svrhe. Obenem je predložil sodno cenitev tega imetja. S sklepom z dne 29. VIII. 1919 je sprejela deželna vlada to ponudbo in je s tem postala Glavna hranilnica lastnica imetja »Schulvereina«.

Šele po pravomočnosti tega sklepa so zaznali za že izvršeno dejstvo, na kar se je pričela brezobzirna gonja zoper sklenjeno kupnjo.

Pred vsem sta bila stigmatizirana brata dr. Gorišek ter takratni gerent trške občine nadučitelj Radoslav Kopic kot škodljivca občine, ker nista stavila zahtevke, da se naj imetje prodajo občini. Brez stvarne utemeljitve se je trdilo, da je haje deželna vlada pozvala občino, naj ona kupi imetje »Schulvereina« in da sta imenovana vkljub temu pozivu odklonila nakup. Z gerentom vred sta bila brata dr. Gorišek in Franjo Breznik st. razrešena svojih funkcij na občini, kot gerent pa je bil postavljen pristaš SLS, a drugi član gerentskega sveta so nadomestili s pristnimi predvojnimi nemškutarji.

Začela se je združena borba od strani občine in okrajnega zastopa kakor časopisja SLS zoper nakup posestva od strani »Glavne«.

Obljubljena rešitev sklepa z dne 29. VIII. 1919 v obliki kupne pogodbe, primerne za zemljeknjižno ureditev, je izostala, ker je fin. prokuratura odklonila sodelovanje. Zastopnik Glavne hranilnice si je pomagal preko te zaloge z dejstvom, sprejetim od sodišča, da so slični sklepi bili po zakonu izvršljivi, in je kratkotalno po izvršitvi poti uredil zemljeknjižno stanje. Tako je postala »Glavna« zemljeknjižna lastnica imetja »Schulvereina«. Med tem časom pa je romala pritožba tukajšnjih interesentov SLS po različnih pisarnah kakor Ljubljane tako Beogra-

da in bilo se je bati, da pri neurejenih pravnih razmerah izda nekdo kak ferman, s katerim se razveljavi sklep ministrstva z dne 29. VIII. 1919. Da se pride temu v okom, so sklenili dne 23. II. 1920 bratje Franjo Breznik, veleposestnik, dr. Milan Gorišek, odvetnik, Radoslav Kopic, nadučitelj, Davorin Polič, pisarniški ravnatelj, vsi pri Sv. Lenartu, ter dr. Brunon Weigl, zdravnik pri pri Sv. Trojici, družabno pogodbo, glasom katere so se združili imenovani v družbo »Rodna gruda« društvo za nakup in prodajo zemljišč.

Glavna hranilnica je dala nato razmeriti svoje zemljišče vl. št. 186 tako, da je ostalo na enem zemljišču šolsko poslopje z vrhom in malim sadonosnikom ter da je prišlo k društvenemu domu vse ostalo zemljišče z lepim prostorom za letno telovadišče. To slednje posestvo je prodala s kupno pogodbo z dne 9. III. 1920 družbi »Rodna gruda«, katere je postala s sklepom z dne 12. III. 1920 tudi zemljeknjižna lastnica tega poslopja z zemljiščem vred.

S to potezo so bila izpodbita tla vsem nadaljnjim bojem zoper pravilnost takrat še pravoveljavno obstoječega sklepa z dne 29. VIII. 1919, ker je z nastopom novega lastnika vsaka razveljava kakšnega prejšnjega sklepa bila za tega brezpomembna.

Kje so zaspali vsi številni protesti, m društvo dalje zanimalo: »Glavna« je čutila samo to, da je polagoma po prodaji nehala nadlegovanje od strani različnih faktorjev zaradi prostovoljnega odstopa njenega posestva drugim osebam.

Ko je bilo končno lastninsko vprašanje društvenega doma rešeno, je bilo treba urediti vprašanje preureditve in pregraditve društvenega doma. Vodstvo »Rodne grude« se je obrnilo do jugosl. inženjerskega podjetja v Mariboru, kjer je bil takrat zaposlen Čeh br. inženjer Fidler, s prošnjo, da mu naj gre na roko pri ureditvi bodočega Sokolskega doma. Ta brat je nato sestavil načrt za prezidavo v obliki, kakor stoji sedaj Sokolski dom.

Bilo je potrebno, da se odpomore pomanjkanju odra, pomanjkanju garderobe ter da se prostori v pritličju stavbe združijo in s tem pridobijo ne samo na prostornosti, ampak tudi na udobnosti pozimi.

Vse zahteve je rešil imenovani br. inženjer izborni in to na ta način, da je preložil prejšnje stopnišče, prizidal garderobo, združil prejšnjo vežo s stransko sobo, preložil iz dvorane v to predsobo točičnico ter priždal dvorani oder z gledališko garderobo in to oder v dolžini 9 m in globočine 7 m. Narisal je še načrt zaves v narodnih motivih in to na platno, katere motive so nato izšvale naše žene pod vodstvom Marije Horvate, soproge tuk. sodnega uradnika. Ravno tako je narisal načrte za slikarjivo dvorane in stranskih prostorov. Po dovršitvi teh del je došla stavba reprezentančni značaj.

Dne 31. XII. 1921 se je vršila slavnostna otvoritev Sokolskega doma z živo sliko ter pozdravnim govorom staroste br. dr. Goriška. Kot odposlanec župe se je udeležil te slavnosti brat dr. Kovačič iz Maribora, ki je prinesel pozdrave kakor župe tako Sava.

Materijalno vprašanje vzdrževanja Sokolskega doma je povoljno urejeno.

Iz sokolske župe — Novo mesto.

Sokolsko društvo v Metliki je priredilo v nedeljo 19. VIII. na letnem telovadišču svoj 21. javni telovadni nastop, ki ga je posetilo mnogobrojno občinstvo, med katerim smo posebno opazili z radostjo sestre in brate iz Črnomlja, Gradca in Semčja, dočim se je bratski Karlovac opravičil, ker je bil zadržan zaradi komemoracije za pok. Radiča. Prireditve je moralno in materialno dobro uspele. Nastopile so vse kategorije. Začetek točno ob 16. uri. Videli smo, da se društvo vedno bolj razvija, čemur je znak število vseh telovadečih: 158. Delo živga načelnika br. Fr. Weissja je našlo vrle naslednike. Proste vaje moške (15) in ženske (28) so uspele do najvišjega. Članice (12) z vajami s palicami so pokazale dobro izvežbano skupino. Da je tudi med naraščajem mnogo dobrih, od katerih smemo, ako hodo vadili takor naprej, upati na nekatere dobre telovadce, je pokazal tako ženski (6) na bradlji in moški (7) na drugo, ki so

bili zanj dokaj težkim vajam kos, pa tudi moški naraščaj (12) in ženski (19) je izvajal proste vaje brezhibno, posebno pa slednji. Nato so nastopili člani na orodju, ki so se izkazali kot vedno (5 krogi, 6 bradlji). Končno so zaključili nastop z dobro izvedenimi skopljskimi vajami članice (24) in člani (24). Na klavirju je spremljala vaje s. Božena Muchova, v odmorih je pa svirala domača godba pod vodstvom br. podstar. Ivana Drobniča. Zasluza za lepo uspel nastop gre predvsem s. nač. Ganglovi in br. nač. Novaku, njima ob strani tudi br. podnač. Kambiča in našemu metliškemu šampijonu br. Nacetu kakor tudi s. Omerzlovi in vsem telovadečim, ki jim naj boljše zadovoljstvo v zavesti, da delajo tako, kakor jim prav velja sokolska vzgoja. Po tem nastopu zopet z večjim upanjem gledamo naprej v nadaljni vsestranski razvoj društva.

Iz sokolske župe — Novi Sad.

DRUŠTVENI PREDNJAČKI TEČAJ SOK. DRUŠTVA U SUBOTICI.

Sokolsko društvo u Subotici bo reči se i svladavajući razne zapreke, koje stoje na putu širenju sokolske misli u ovim krajevima, uvidelo je da se mnogo teže kreći put dobrih, spremnih prednjaka. — S toga je pored mnogih drugih zadataka, koje je sebi stavilo u dužnost, da ih izvede u 1928. godini, rešilo da održi i prednjački tečaj. Odluka je privedena u delo i tečaj je održan od 4. marta do 6. maja o. g.

Da bi se došlo u što tešniju vezu sa školom i vojskom na širenju sokolske misli među narodom pozvata je ovdajšnja učiteljska škola da pošalje čim više svojih učenika i učenica, a Potiska Divizijska Oblast opet da pošalje čim više oficira, podoficira i vojnika, da pohađaju tečaj. — Odziv je bio dobar. U tečaj je upisano bilo 49 slušaoca od kojih je bilo: 6 oficira, 5 podoficira, 3 učitelje, 10 učenika i učenica učiteljske škole, a ostalo članovi i članice ovoga društva. Ipak, i pored velikog uložnog truda načelnika ovoga društva, prednjaka i ostalih predavača u tečaju, svega je absolviralo samo 20 slušaoca. Ispitu se podvrglo samo 10 slušaoca, od kojih su 8 položili ispit s odličnim, a 2 sa dobrim uspehom.

Razlog što je malo slušaoca svršilo tečaj bio je kod oficira i podoficira velika zauzetost oko uvežbavanja vojnika-regruta, a kod daka opet učenje, pošto se već kraj školske godine približavao.

Nadati se da će biti više slušalaca, kao i kandidata za ispit u drugom društvenom prednjačkom tečaju, koji bi se trebao održati — iz već pomenutih razloga, u mesecu oktobru i novembru o. g. ili januaru i februaru 1929. godine najkasnije.

Je ste li već poslali prijave za V. prednjački tečaj JSS za članove i II. za članice od 1. do 28. oktobra 1928?

Iz sokolske župe — Beograd. PREDNJAČKI TEČAJ U ZEMUNU.

Posle vrlo uspešnog letovanja u Aleksandrovu (Krnj), sokolsko društvo Zemun prionulo je odmah poslu i inicijativom pred. zbora, kao najvažniju tačku dnevnog reda, uzelo je izobrazbu prednjaka. — Ali, nije se društvo ograničilo samo na izobrazbu svoje braće i sestara, već je otvorilo vrata svim okolnim, a naročito najmladim društvima kao što su Batajnica i Beograd II. — Ovaj prednjački tečaj naišao je na vrlo lep odziv, tako da ima ukupno 26 braće i sestara i to iz Beograda, Pazove, Batajnice i Zemuna.

Tečaj je otvoren 2. IX., a posećivši tečaja pozdravio je u ime starešine brat Ing. Dordje Suica koji im je poželio dobrodošlicu, a naročito im je napomenuo da ostanu istrajni na sokolskom poslu. — Predavači na ovom tečaju su samo braća iz Zemuna, koja žele dati od sebe sve, kako bi posetioci tečaja poneli što više znanja i kako bi nova mlada društva stala na čvrste noge.

Sokolsko društvo Zemun dalo je posetiocima tečaja na raspoloženje sve svoje prostorije koje odgovaraju svim higijenskim uslovima. Naročito valja istaći moderno uređenu kupatunu koja je uvek puna posle dosta zamornog rada.

Posetiocima tečaja želimo što bolji uspeh a braći prednjačkog zbora u Zemunu hvala na bratskom požrtvovnom sokolskom radu.

IZ UREDNIŠTVA.

U narednom broju Sok. Glasnika donećemo nastavak članka iz 17. broja IX. Olimpijada u Amsterdamu uz opis akademija naše sokolske olimpijske vrste u Beogradu i Zagrebu.

Ujedno ćemo u narednom broju doneti još neke detalje o VI. pokrajinskom sletu JSS u Skoplju, koji su u ovom broju radi velike množine župskog materijala morali izostati.

Iz sokolske župe — Zagreb.

RAD SOKOLSKOG DRUŠTVA U PAKRACU U PRVOJ POLOVINI 1928. GODINE.

Glavna skupština je održana 15. januara u sokolskoj dvorani sa velikim brojem članova. Skupštinu je otvorio br. starešina M. Sućević, pozdravio prisutne i u dugom lepom govoru ocrtao društveni rad u 1927. godini. Navlastito je istakao veliki gubitak, što je zadesio društvo smrću bivšeg br. starešine idealnog i nenadoknadivog Sokola-borca V. Vuksana. Posle govora br. starešine pročitali su društveni funkcionari svoje izveštaje, a nakon toga je skupština prešla na izbor nove uprave. Izbor je obavljen aklamacijom i jednoglasno je izabran stari odbor. Pošto je br. A. Kozak naš dugogodišnji sokolski radnik i odlični naš načelnik podnio ostavku na položaj načelnika, radi bolesti i nedostatka vremena za revan rad, to je br. skupština izabrala za načelnika br. K. Rečaka, veoma vrednog i agilnog Sokola. Dvorana, u kojoj pakrački Sokol vežba, dosta je tesna i mračna, te nema prostora, koje su potrebne jednom sokolskom društvu. Društveni blagajnik br. K. Piščelić je došao na misao, da društvo napravi sebi veći dom, kako bi u njemu skoncentrisao sav svoj rad. Tu misao je br. K. Piščelić predložio na sednici upravnog odbora, pa je taj predlog prihvaćen s odobravanjem. Ali kuća, gde se nalazi sadašnja društvena dvorana vlasništvo je srpsko-pravoslavne eparhije u Pakracu. Sokolsko društvo je podnelo molbu eparhiji, da se dozvoli nadogradnja stare dvorane pod uslovom, da sokolsko društvo izvede nadogradnju o svom trošku, i da uživa taj dom 50 godina bez naplate najamnine, a posle toga roka bi zgrada ostala eparhiji. Na eparhijskoj sednici nije usvojena molba Sokolskog društva sa čudnom motivacijom, koju neću ovde navoditi. Tako je ovo društvo i dalje ostalo u onoj maloj i mračnoj dvorani i bez potrebnih prostorija.

Prvo predavanje je održao član prosvetnog odbora br. V. Šokec na dan 4. februara o našem velikom i velikom zaslužnom prosvetnom radniku i velikom Jugoslovenu Josipu Jurju Strossmayeru.

24. februara priredilo je diletantsko odeljenje prosvetnog odbora svoju akademiju. Prikazivan je Gogoljev »Revizor«, komedija u pet činova. Komad je u glavnom odigran prilično dobro.

Druga je akademija priređena na dan junačke smrti Petra Zrinjskoga i Krste Frankopana. Početak akademije je bio pozdravni, a za tim dug i lep govor br. starešine M. Sućevića. On je u svom govoru ocrtao istoriju i stradanje tih mučenika. Posle govora počele su vežbe. Vežbale su sve kategorije. Prvu su tačku vežbala deca. Kao obično njihova je pojava simpatična i njima se greške opraštaju. Zatim je vežbao ženski i muški naraštaj, a tada članice i članovi. Prednjački zbor na visokim ručama je zadivio svoje goste divnim i elegantnim izvođenjem vežbi. Odvežbala je proste vežbe također četa seljaka Sokola iz obližnjeg sela Jagme, a na kraju je veoma lepo izvela scenu ujedinjenja. Akademiju su završili naraštaji. Najpre su izveli kratki, ali vrlo vešto smišljen, propagandistički komad, gde su se zarekli svom prednjaku, kada ih je našao ne disciplinovane u sokolani, da će se popraviti i svojici prionuti na posao. To je prevod sa češkog, ali vrlo vešto lokaliziran. Posle ovoga komada su naraštaji odvežbali proste vežbe, a zatim veoma lepo izveli vežbu na preči. Tada je njima prišao br. starešina i u kratkom, ali veoma dirljivom govoru je pehvalio njihov rad, pa im je rekao da i dalje ostanu takovi, pa će postati valjani Sokoli i ljudi. Za ovaj njihov lep napredak oni imaju da budu zahvalni svom vrednom prednjaku i višegodišnjem načelniku pakračkoga Sokola, br. A. Kozaku, a sada zameniku načelnika, koji je uložio sav svoj trud, da što više prinese širenju i jačanju sokolske ideje. Posle programa je lepo svirala fanfara.

U sokolani je za vreme članskih sati održao nekoliko kratkih govora br. načelnik K. Rečak. Tako na pr. o Jurju Biankinju kao Sokolu, političaru i osnivaču Jadranske stranke.

Obližnje Sokolsko društvo u Čaglicu, u kojem su većinom članovi vežbači seljaci, priredilo je svoju javnu vežbu 22. maja, pa je pozvalo pakračko društvo, da mu pomogne sa nekoliko tačaka. Pakrac se lepo odazvao. Išla je fanfara, mnogo naraštaja ženskog i muškog, članica i članova. U taj dan je u Čaglic pozvan br. D. Bogunović, prosvetar zagrebačke župe. On je održao dug i lep ideološki govor. Posle njegova govora vežbala su braća iz Čaglica proste vežbe, a posle četa Sokola iz Jagme na čelu sa svojom vrednom i agilnom osnivačicom s. B. Ackertinom. Zatim je vežbao naraštaj muški, članice i članovi iz Pakraca. Iza prostih vežbi članovi su iz Pakraca odvežbali dve tačke i to na ručama i preči. Po završetku programa završio je bratski tamburaški zbor iz Čaglica, pa je bila kratka veselica, a onda se pakrački Sokol vratio natrag veoma

raspoložen i ispraćen od braće Čaglica. Ovak put je bio lep izlet za Pakračane, a ujedno se time povećala manifestacija sokolske misli u Čaglicu.

U Pakracu je javna vežba održana 10. juna. Vežbalište je bilo u dvorani Drž. učiteljske škole pred sokolskim domom, koje je bilo lepo uređeno. Na dan vežbe ispunila su se braća i sestre u dva sata po podne na vežbalištu, a odande su otišli na stanicu pred goste iz Daruvara, Sirača, Kutine i Ludine itd. Po dolasku gostiju vratila se povećana povorka natrag na vežbalište. Na vežbalištu ovako ispušljene pozdravio je u kratkom govoru br. starešina. Tada je bio mali odmor, a onda se formirala povorka i krenula kroz varoš. Na čelu povorke je bila fanfara iz Pakraca, koja broji sedamnaest članova, a svira lepo i oduševljeno. Za fanfarom je išlo starešinstvo okružja Pakračkog itd. Posle ophoda po varoši vratismo se na vežbalište. Tada se sve pripremilo za vežbu. Probane su proste vežbe s gostima. Prvu tačku su imala deca, koja su lepo pozdravljena, a roditelji su rasli od milja, kad su videli svoje mališane, da vežbaju kao Sokoli. Zatim su vežbali naraštaji gosti iz Daruvara i Sirača, pa naraštaj ženski i muški iz Pakraca, pa članice iz Daruvara, a onda članice Pakraca i napokon u lepom broju članovi gostiju i domaćini. Posle prostih vežbi vežbalo se na tri sprave najednput i to vežbali su članovi i naraštaj Pakraca. Javnu vežbu je završio prednjački zbor iz Pakraca na visokoj preči, na kojoj su izveli veoma lepo tehnički doterane vežbe.

Proste vežbe svih kategorija su odvežbane gotovo bez pogreške. Uopšte javna vežba je prošla zaslužni lep moralan i tehnički uspeh.

Naveče je bila skromna, ali sokolska svečanost u bašti hotela »Pakrac«. Poseta na javnoj vežbi je bila dosta dobra.

Upravni odbor je održao šest redovnih i dvije vanredne sednice, a prednjački zbor također šest redovnih i tri vanredne.

Krsta Blauša.

SOKOLSKO DRUŠTVO NOVA GRADIŠKA.

Uviđajući veliku važnost spremnih i u sokolskoj misli vaspitanih prednjaka održalo je ovo društvo svoj prvi prednjački tečaj, koji je počeo početkom marta, a završen polovicom maja o. g. Predavanja su držana svake nedelje od 2—6 sati, pa se prošao gotovo sav materijal koji je bilo potrebno proći. Ispit je održan 19. V. 1928. a pristupilo mu je: 2 člana, 1 članica i 3 naraštaja, koji su pokazali mnogo znanja, razumevanja i volje za pravi sokolski rad. Troje je položilo ispit sa odličnim uspehom i to: Mara Hajkova, Stevo Milojević i Nikola Gjurić (naraštajac), a sa povoljnim uspehom braća Milenko Polovina, Milan Predojević i Slavko Bjeloš.

Nadamo se, da će ovi mladi prednjaci nastaviti sa još većim marom oko širenja sokolske misli u našem mestu, jer je za veći uspeh manjkalo dobrih prednjaka, što smo svi veoma dobro osećali. — Nekada nas naše nade ne prevare — Zdravo!

Iz sokolske župe — Kranj.

NASTOP SOKOLA V ZIREH.

Dne 2. septembra je priredil Sokol u Zireh svojo javno telovadbo Žirovci se pač lahko kosajo z Ljubljancem i točnosti. Prihajajo radi na prireditve z vsaj polurno zamudo. Pol ure po napovedanem pričetku nastopa je bilo zbrano lepo število gledalcev iz Žirov in Gorenje vasi, nekaj pa je bilo tudi gostov iz Logateca, Ljubljane in drugod. Prva je nastopila ženska deca (13) s prostimi vajami. Zeleti bi bilo več življenja pri vajah, tudi skladnost bi bila lahko boljša. Moška deca (12) je pokazala svoje vaje prav zadovoljlivo. Še boljši je bil nastop ženskega naraščaja (8) — vaje s kiji. Moški naraščaj (12) je izvedel proste vaje strumno in temperamentno; če bi dosegel še nekaj več skladnosti, bi bil nastop naravnost vzoren. Vsi ti oddelki so bili od lastnega društva. Kot gost je pokazala deca iz Gorenje vasi nekoliko skupinske vaje z vdihalnimi in izdihalnimi gibi. Sestava pa je za deco preteška in pač zato ni prišla do polne veljave. Prav dobre so bile skuplanske vaje članov (30). Videli smo te vaje na mnogih nastopih v letošnji telovadni sezoni tako izvajanih pa prav malo. Tudi skuplanske vaje članice (10 iz Gorenje vasi) so bile izvedene zadovoljlivo. Okraski, zlatnina naj se pri nastopanju ne nosi! Vse proste vaje bi dosegle mnogo večji efekt, če bi bile izvajane na godbo; kaj res v Zireh ni mogoče dobiti niti klavirja? Morda bo pa le v doglednem času društveni orkester lahko spremljal tudi telovadne točke!

Orodna telovadba članstva je bila na višku. Na bradlji i na drugu smo videli lepe, pa tudi težke kombinacije ne samo poskušane, temveč dovršene izvedene. Telovadni materijal je v Zireh prav dober za srednje in višje oddelke, morda celo za mednarodne tekme.

Predzadnja točka je bila deveterica članov (sestava češ. br. Vorel). Kombinacija je teška in lepa, pa je bila vključ temu prav dobro izvedena. Kot gostje so nastopili končno br. Sokola I. iz Ljubljane na bradlji, drugu in krogih z vzorno vrsto. Olimpijski Primožič, Malej in Porenta so vzbujali posebno pozornost in res zaslužili glasno priznanje občinstva.

Celotna prireditve je pokazala, da je Sokol v Zireh delavno društvo, kajti take nastope morejo izvesti le društva, ki trajno, sistematično in vsestransko vrše svoje naloge. Meja proti Italiji je prav blizu, Sokol v Zireh je na straži.

Iz sokolske župe — Mostar.

RAD SOKOLSKOG DRUŠTVA U ČAPLJINI.

Sokolsko društvo u Čapljini od svoja osnutka stalno se bori sa poteškoćama oko prostorija za vežbovanje, radi toga nije imalo stalnoga rada i napretka. U prošloj godini uspjelo je da iznajmi, prema prilikama, dosta poželjne prostorije za vežbovanje, čitajući, knjižnicu i kafanu-zdravljak i od tada je otpočeo vrlo živ rad u svim pravcima. U početku prošle godine društvo je brojalo 51 člana, nije bilo nikakvih kategorija članstva osim članova i naraštaja, nit se moglo stalno vežbati. Sada društvo ima 145 članova, te sve kategorije članstva ispod 18 godina, koji stalno vežbaju, tako da Čapljina, mesto ispod 2000 stanovnika ima preko 200 članova sokolske zajednice što je za naše prilike lep uspeh.

Već na prošlogodišnjoj javnoj vežbi pokazao se vidan napredak u društvenom radu. Od tada je nastavljen intenzivan rad u svim pravcima. Pored vežbanja, naročita pažnja je posvećena prosvetnom radu u društvu. Preko zime održavana su redovita sešla sa predavanjima i malim pozorišnim komadima, tako da je Sokolana postala centar svega društvenog života u Čapljini. Naročitu pažnju odbor je posvetio radu u Sokolskim četama na selu, kojih ima 4 i to u selima Prebilovci, Klepac, Tasovčići i Gabela. Svake nedelje šalju se izaslanici prednjačkog zbora i prosv. odbora, a pored toga se održavaju zajedničke sednice sa predstavnicima sok. četa, tako da društvo ima živ kontakt sa četama i ne dopušta da tamo rad zamre. Pošto je naređenje od župe, da svako društvo priredi javnu vežbu, odbor je morao to izvesti, premda su zadnji politički događaji imali odraza i u našoj okolini, jer je Čapljina mesto gde se ukrštaju plemenski osećaji, koji se od nesvesnih ljudi zloupotrebljavaju. Osim toga, mi smo u kraju koji je ekonomski kriza veoma pritiska. Ali pored svega toga, možemo reći, da je naša ovogodišnja javna vežba odlično uspjela i nadmašila svako očekivanje. To je bila sjajna manifestacija sokolske misli i sokolske snage u našem mestu. To je ulilo svima Sokolskim radnicima nove snage i poleta da izdrže u radu, pa uspeh nemože izostati. Javna vežba održana je 5. avgusta o. g. Program je izveden na opće zadovoljstvo posetioca, kojih je bio veliki broj. Iza povorke kroz grad sa muzikom na čelu, svrstale su se sve kategorije na vežbalištu gde je održao pozdravni govor starešina župe br. Čedo Milić. U svome govoru zahvalio se posetiocima i stavio na srce Čapljinskom građanstvu da i od sada pomaže rad Sokolskog društva. Iza toga su nastupile redom vežbe svih kategorija. Osobito burno je pozdravljen nastup Sokola sa sela, koji su skladno izveli proste vežbe. Uvečer je bila akademija sa nekoliko uspešnih tačaka.

Pre održanja javne vežbe odbor se obratio na okolna bratska društva da našu vežbu posete kao gosti. I sva br. društva odazvala su se našoj molbi, tako da su se našli okupljeni Sokoli iz Metkovića, Mostara, Stoca, Ljubuškoga, Vrgorca i Trebinja, te je ova sokolska manifestacija prilično na slet, nego na vežbu jednoga društva. Braći iz okolnih društava, koji nisu žalili truda ni troška da uveličaju našu svečanost, dugujemo toplu zahvalnost. Pokazalo se i ovoga puta, da nam je i potrebna i korisna uzajamna potpora i da se na taj način postizava mnogo bolji uspeh.

D. Š.

Iz sokolske župe — Celje.

ZUPNA ODBOROVA SEJA V ŠOŠTANJU.

Ob priliki župnega zleta celjske sokolske župe, ki se je vršil v nedeljo 2. IX. t. l. v Šoštanju in ki je, kakor poročamo to na drugem mestu, vsestransko zadovoljivo uspel, se je vršila župna odborova seja, na katero so se na predvečer zleta zbrali delegatje 16 društev; zastopniki ni bilo 7 društev. Udeležila sta se pa seje zastopnika manjšinskih društev Mežica in Črna, ki jima je celjska sokolska župa pokroviteljica. Prisotnost teh dveh delegatov je še bolj povzdignila bratsko in veselo razpoloženje na seji zbranih.

Potek seje je bil zaradi zanimivega dnevnega reda prav živahen in kratkočasen.

Po stvarni debati o poročilih župnih funkcionarjev se je izvršil na bratski način prisrčen sprejem novega društva — št. Peter v Sav. dolini — v župno zvezo. Može, ki so v št. Petru vodili pripravljala dela za ustanovitve tega društva, sestava izvoljenega odbora in v tako kratkem času z vsi resnostjo izvršena začetna dela v mlademu društvu so nam najboljši poročila, da si ustvarimo Sokoli močno gnezdo v tem lepem kraju Savinjske doline.

Nasprotno pa je moral župni odbor izvršiti tudi žalostno nalogo — črtati iz seznama župne zveze sokolsko društvo na Vranskem, ki je to samo želelo, češ, da manjka na Vranskem potrebnih sokolskih delavcev.

Nadaljni sklep, da se letos pozimi priredi v Celju 14 nedeljski župni prednjački tečaj in sporedno z njim župna prosvetna in upravna šola, je bil z velikim odobravanjem sprejet.

Med slučajnostmi se je napravilo med drugim tudi več važnih sklepov glede sokolskega tiska, manjšinskega in prosvetnega dela ter pritegnitve učiteljskega naraščaja k sokolskemu delu.

Končno se je vnela živahna debata o resoluciji, ki jo je z ozirom na sedanje naše razmere v državi sestavil in predložil br. dr. Mejak v sprejetje župnemu odboru. Resolucija je bila sprejeta z malenkostnimi spremembami in se glasi kot sledi:

Težak položaj, v katerem se nahaja naša država ujedinenih Srbov, Hrvatov in Slovencev od junjskih dni letošnjega leta, sili tudi Sokolstvo da javno zavzame svoje stališče k temu vprašanju.

Težavne in žalostne razmere, ki vladajo sedaj v naši Jugoslaviji, polnijo z vsi žalostjo srca iskrenih in pravih Jugoslovanov.

»En narod, ena država in eno Sokolstvo«, je naš klic, ki se naj razlega po vsej širni naši sedaj tako žalostni domovini in naj sega preko naših granic daleč, daleč tja po vsem svetu!

Po svojem svetem sokolskem programu smo dolžni Sokoli, ki nismo samo s svojimi idejami temveč tudi s svojimi najboljšimi brati pomagali graditi našo svobodno državo, braniti svikdar in povsod edinstvo jugoslovanskega naroda, enotnost in neodvisnost jugoslovanske države proti vsem notranjim in zunanjim sovražnikom.

Poudarjamo, da je jugoslovansko Sokolstvo nepolitična organizacija, toda vsak naš član mora imeti v smislu naše ideologije trdno in lastno politično prepričanje, odgovarjajoče sokolskim načelom; delovanje vsakega Sokola v javnem življenju pa mora biti uravnano po sokolskih načelih.

Apeliramo na celokupno članstvo celjske sokolske župe, da v sedanjih težkih časih, ki jih preživljamo v Jugoslaviji, ne pozabi na dolžnosti ki mu jih nalaga Sokolstvo, da ne pozabi, da pelje naša težavna sokolska pot naprej le preko enotne Jugoslavije in edinstva jugoslovanskega naroda do ujedinenja vsega Slovanstva.

Dr. Mejak.

SOKOLSKO DRUŠTVO SV. PETER V SAVINJSKI DOLINI

je bilo ustanovljeno koncem meseca februara t. l. Od ustanovitve do danes je društvo marljivo delovalo vključ temu, da nima društvo niti prave telovadnice, ampak je odvisno skoraj samo od letnega telovadišča, ki ga daje v brezplačen najem iz dobrohotnosti br. Cvenkel med tem ko nam orodje hrani br. Stribar.

Društvo si je tudi ustanovilo lastno knjižnico. Bratska društva, ki imajo kakke knjige odveč v svojih knjižnicah, so naprošena, da pomagajo z njimi nam, ki se borimo še z denarnimi težkočami.

Je si li več namirio pretplatu za Sokolski Glasnik i Prednjak?

Iz sokolske župe — Osijek.

SOKOLSKO DRUŠTVO VALPOVO.

Izveštaj o radu Sokolskog društva Valpovo za vreme od 1. IV.—20. VIII. 1928.

Dana 30. aprila t. g. održano je u Valpovu predavanje o Zrinjskom i Frankopanu. Predavanje je održao društveni prosvetar brat Dragutin Berbedžija a saslušano je bilo od brojne braće i sestara koji su u lepom broju tom predavanju prisustvovali. Valjalo bi stoga već sada spremiti osnovu za održanje tih predavanja u jesenskim mesecima da se na taj način dade prilika i nečlanovima da pobliže upoznaju rad Sokolstva.

Učiteljski zbor u Valpovu koji sada broji lepi broj članova trebalo bi i sam da društvenog prosvetara u njegovom nastojanju pomogne naročito sada kad jedna strana telovežbene organizacija želi da se u Valpovu proširi na račun Sokolstva.

Dana 22. VII. održana je u Valpovu javna vežba pod vodstvom društvenog načelnika brata Ivana Abramčića. Istoj je od stranih društava prisustvovalo i Sokolsko društvo u Donjem Miholjcu sa brojnim članstvom.

Obilan program javne vežbe izveden je tačno, a sve vežbe odvežbane su skladno. Naročito su dobro odvežbane proste vežbe muškog naraštaja i vežbe članova Sokolskog društva u Donjem Miholjcu.

Nastupilo je u prostim vežbama osim članova Sokolskog društva u Donjem Miholjcu u svemu 885 pripadnika Sokolskog društva Valpovo. Vežba je otpočela u 5 sati uz pratnju glasovira.

Posle javne vežbe održana je veselica i kada je veselje bilo u najlepšem raspoloženju morali su nas ostaviti članovi bratskog društva iz Donjeg Miholjca. Ispraćeni su bili po članovima društva Valpovo do stanice bratski i srdačno.

Dana 5. VIII. priredjen je propagandistički izlet na Repnjak na kome je sudelovalo 95 pripadnika Sokolskog društva.

Izlet je bio spojen sa javnim nastupom a program za taj nastup bio je isti kao i kod javne vežbe. Sve tačke programa izvedene su tačno i na zadovoljstvo gledalaca kojih je bilo u lepom broju.

Naročito valja spomenuti, da je među posetiocima primećen i lep broj seljaka, koji su se do sada prema radu Sokolskog društva držali dosta rezervirano. Posle izvedenog programa otpočela je veselica koja je trajala do 20 sati kada smo svi zajedno krenuli put Valpova. Disciplinirano je bila dobra a nastup i odstup prigodom javnog nastupa odličan.

I. (ODNOSNO V.) ŽUPSKI SLET SOK. ŽUPE STROSSMAYER U VINKOVcima 1. i 2. juna

bila je snažna manifestacija Sokolske Misli baš u tim krajevima naše Otadžbine, za koje se još ne može reći, da je jugoslovanska sokolska ideja ušla duboko koren. No taj let je bio dokaz, da i šačica neumornih sokolskih pionira može da stvori i na tekšom i neobrađenom terenu divne rezultate. Lep odaziv publike i prijatelja sokolstva, razmerno dobri rezultati javnih nastupa svih kategorija te oni česti momenti oduševljenja, koji su se spontano ispoljili prigodom raznih delova ovih sok. svečanosti, očiti su znak, da i u ovim krajevima ispravno shvaćene zadatke sokolske nauke po temeljnim principima sok. organizacije pobedonosno kroče svojim konačnim ciljevima. Trebaće još puno neumornog, predanog i požrtvovnog rada u ovoj župi, no jedna je utešljiva činjenica, da se je pošlo jedino ispravnim putem. A taj je put: što potenciranija briga oko ispravnog odgoja omladine naše! Tako je u okviru priredaba ovog lepog sleta došlo do jakog izražaja: III. župsko naraštajsko natecanje za župsku naraštajsku zastavu. Ta lepa zamisao ostvarena je u ovoj župi pre tri godine — po prvi puta u celom Jugoslovanskom Sokolstvu. Godine 1926. razvijen je prigodom I. župskog naraštajskog natecanja u Djakovu naraštajski barjak ove župe time, da ga za celu godinu ima na čuvanje naraštaj onog društva u župi, koje iznese na natecanjima pobjedu. U toj velikoj brizi i pažnji za uzdanicu budućnosti naše leži snažan zalog procvata što bujniji sokolskog života u ovim krajevima.

Već 31. maja stizavali su mnogobrojni gosti. Došli su pripadnici osječke kao i susjednih župa. Samo je ovogada ovoga sleta (od 26. maja na 2. juna) bila razloga, da je bilo za polovicu manje gostiju. Susjedne župe imale su vlastite priredbe, tako da je belovarska i beogradska samo malim odaslanstvima prisustvovala. No i nosivačka bi na prvom roku u znatno većem broju došla.

Dne 1 juna bila su natecanja. Za vreme tih natecanja hteo je slučaj, da je prošao vozom kroz Vinkovce naš prvi Sokol, Nj. Vel. Kralj, na putu za Belje. Masa sveta i prisutnih Sokola dočekala ga je na stanici uz oduševljeno klicanje i zvukove sokolskih fanfara. Oko 10 minuta stajao je Kralj na vozoru aklamiran i najsrdanije pozdravljan. Tom prilikom Mu je nar. poslanik br. Dr. Milašinović predao veliku sletsku plaketu i sletski spomen-spis. Što se tiče natecanja treba u prvom redu spomenuti da su se delila u članska i naraštajska. Prva, t. j. natecanja članova i članica nisu zadovoljila. Bilo je premalo prijava, a kod pojedinih grana i nikakvih. Na natecanja dodeše i pojedinci i odeljenja bez sistematskih predradnji, bez spremne, bez potrebnog treninga. Svrha tim natecanjima trebala je biti to, da se što više dade podrška boljim vežbačima župe za što intenzivniji trening na spravama kao i u lakoj atletici, kako bi se telovežbena sposobnost i u našoj župi-podigla na viši nivo. Za natecanje pojedinaca za prvenstvo župe uopšte nije bilo prijavi. Kod natecanja u odeljenjima prijavio se je samo Brod u srednjem razredu, a u nižem razr. nastupilo je pet odeljenja, i to:

Brod, Dakovo, Osijek, Valpovo i Vinkovci. Sama natecanja odeljenja nisu takoder zadovoljila jer niti jedno odeljenje nije postiglo više od 70% što je dosta slabo merilo za budućnost, jer, ako su niža odeljenja tako slaba, teško je računati na napredak telovježbenog nivoa članstva. Za 3. vrstu natecanja i to: pojedinaca u šestoboju pristupilo je samo jedno društvo sa 4 člana i to Belj Manastir. Postignut rezultat slab. Na natecanju društva u štafetnom trčanju nastupilo je samo društvo Vukovar. Slabi uspeh članskih natecanja prigodom ovog sleta mora da bude svim društvenim načelnicima župe »Strossmayer« najozbiljniji memento, da se sa dosadašnjim radom uveličavaju, nehanja, nepoverenja u samoga sebe mora prekinuti i prionuti sistematskom radu, koji je prožet zdravim smislom za borbu, za natecanje i koji je pun samosvesti i pouzdanja, da se marljivim i temeljitim treningom mogu postići i ako ne savršeni, a ono bar lepi plasmani na lestvici telovježbene sposobnosti.

Natecanja muškog i ženskog naraštaja, koja su se ove godine već treći put pod vodstvom starog i popularnog sokolskog radnika, župskog načelnika brata Frana Lhotskoga provela, ispala su znatno bolje. Bila su mnogo bolja nego li dva dosadašnja, a to nam daje nade i pruža nam garancije, da ćemo iz te generacije stvoriti bolje, izdržljivije i discipliniranije članstvo. Sama natecanja bila su dosta teška i zahtevala su veliku gimnastičku spremu svakog pojedinca, a ipak je uspeh bio dobar, a relativno vrlo dobar. K natecanju muškog naraštaja su nastupila 6 odeljenja: Brod, Dakovo, Požega, Sid, Vinkovci i Vukovar, te su pokazala vrlo lepe i vredne napredke. Na natecanju ženskog naraštaja pristupila su odeljenja: Brod, Dakovo, Osijek (I.

vrsta), Osijek (II. vrsta), Požega, Vinkovci i Vukovar. Osim kugle i lopte, kojim granama treba posvetiti veću pažnju, i kod sestara naraštajki se popravljala telovježbena sposobnost. Od naraštajaca pojedinaca je prvi br. Veliimir Stražnicki (Vinkovci) sa 91 od mogućih 100 bodova, a od naraštajki pojedinke postigla je prvo mesto Stojanka Uzelac (Vukovar) sa 94.50 od 100 mogućih bodova. Kao pobednik i čuvar nar. zastave izašao je iz natecanja naraštaj društva Vukovar, koje je postiglo sa obim odeljenjima 1061.30 tačaka od mogućih 1240, t. j. 85.58%. Glavna borba za pobjedu župske nar. zastave vodila se između društava: Vinkovci i Vukovar, te je konačno pobedilo društvo Vukovar sa neznatnom razlikom od 7.03 tačaka! Čast zaslužnim načelnicima tih društava braći Sijanoviću (Vukovar) i Spornjaku (Vinkovci)!

U večer toga dana održana je u prostranoj dvorani »Hrv. Doma« Akademija, koja je nadasve uspešna. Puna dvorana pratila je napeto kroz 2 i po sata dvanaest stilskih lepih, dobro uveštanih i precizno izvedenih tačaka. Po hvalno je, da smo na akademiji videli naše domaće sastave i to od s. Bešlićeve (Dakovo): Orijentalni ples i Šesticu te od brata Šolca (Dakovo) originalnu samisao u obliku pantomime: »Diagora«. Nastupila su društva: Brod, Dakovo, Osijek, Vinkovci, Vukovar i vojska. Dve vrtno akademije su bile onemogućene radi hladnog vremena pa je usled toga otpala mnoga lepa produkcija raznih društava, a među ostalim i nastup Zagrepčana na Akademiji.

Glavni sletski dan, nedelja 2. juna, osvanuo je protivno od subote, u punoj rascoji lepog ljetnog dana. U pola devet je jedno sok. izaslanstvo održalo pomen i položilo venac na groba pok.

br. Luje Loreka, nekadašnjeg oznivača Hrv. Sokola, a drugo je izaslanstvo izvršilo jednak čin pijeteta na grobu br. Koste Pejčica, osnivača vinkovačkog Srpskog Sokola.

U 10 sati je na sletištu formirana povorka, da pođe na posvećenje zastave Sok. društva u Vinkovcima. Predvođena sok. konjicom, povorka je prošla sa 3 sok. fanfare, vojnom i vatrogasnom muzikom, sa 11 zastava kroz nekoliko ulica na »Trg Slobode« k sjajno okiđenoj estradi. U povorci je učestvovalo preko 800 članova, članica, naraštaja i vojnika. Na estradi se nalaze među ostalim: zamenik kuma kraljevića Tomislava peš. major Josip V. Škorpik te izaslanik kr. vlade ministar dr. Bogoljub Kujundžić. U ime vinkovačke općine pozdravio je sokole i ostale goste gradski zastupnik Mutimir Maretić, a zatim zanosnim govorom izaslanik JSS-a zamenik saveznog starešine br. Bogumil Kajželj. Akt posvećenja zastave obavili su vinkovački paroh g. Kosta Sušić i katol. župnik Dr. Antun Mitrović. — Župnik g. Dr. Mitrović održao je tom prilikom jedan neobično poletan govor o slovenskom bratstvu, o značenju zastave, spominjući nekoliko efektnih istorijskih reminiscenca kao i ideologiju Strossmayerovu. Taj je govor pozdravljen upravo frenetičnim oduševljenjem jer ga je izrekao baš katolički župnik a u tako lepom slovenskom i jugoslovenskom duhu. Sledilo je mnogo govora (zastupnik visokog kuma major g. Škorpik, ministar g. Kujundžić, starešina Sok. župe »Strossmayer« br. D. Petrović itd.) zakucavanje zlatnih klinaca i podeljivanje spomen-plaketa. U prvom redu su ovim plaketama počašćeni JSS i župe, koje sudeluju na tom sletu, predstavnici vlade i gradska općina te konačno istaknuti sokolski radnici vinkovački se-

stra Anka Stražnicki i braća J. Crepić i Dr. Bogdan Milašinović. Posle razlaza otišli su delegati uzvanici na svečani banket u »Hrv. Dom«.

Popodne je u tri sata oživelo sletište preko očekivanja. Na »Javnoj Vježbi« skupilo se do 5000 ljudi. Sa svim produkcijama ravnalo je tehnički organizator sleta brat župski načelnik Fran Lhotsky. Program su otvorila muška i ženska deca sa vježbama obručem i palicama od M. Borasa. Zatim je 156 naraštajki skladno odvežbalo lepu Lhotskyjevu vježbu sa venčićima. Ove su se vježbe sa svojim lahkim i skladnim prelazima i postojima vrlo svidale gledaocima. 90 naraštajaca odvežbalo je tešku kompoziciju »Vježbe duha i tela«. Ta vježba — i ako ju se češće vidi — čini uvek isti duboki utisak! Ona je sastavljena tako, da u sebi sadržava gotovo ceo Tyršev sustav: redovne i proste vježbe u svim niansama, skupine i raznolikosti. A lepe i misaone reči recitacije u skladu sa stavovima i kretnjama čine jednu celinu te su i krik propagande i sokolsko verovalje sve u jednoj divnoj junačkoj gesti mladenačkog idealizma! (Vježba: Lhotsky, stihovi: Mamuzić, muzika: Urban.) 40 članica župe Svetozara Miletića izvelo je skoplanske proste vježbe skladno i dobro. Zatim nastupaju vojnici vinkovačkog garnizona, te doživljuju silne i srdačne ovacije. Sledile su sedam grupa izvedene laškotletske vježbe i igre, koje publika prati velikim interesom. 36 članova župe Svetozara Miletića odvežbalo je skladno propisane vježbe za pokrajinski slet u Skoplju. Dolaze vježbe na spravama. Pojedinci su pobirali trijumfalna odobravanja, napose na ručama i kod skakanja s motkom. Sledi osječki garnizon. 96 vojnika 41. peš. puka iz Osijeka odvežbalo su Vježbe sa puškama vrlo dobro i skladno te su se

znatno uzdigli nad obični nivou takvih izvedaba. Opet dugotrajni pljesak i oduševljene ovacije vojsci. Posle Zagrepčani! Muški naraštaj Sokolskog društva Zagreb I. izveo je »Naprež« Murnikov skladno i borbeno, a simultane vježbe članova na tri konja uz glazbu izazvale su pravo senzaciju. Ova lepa zamisao brata Černea donela mu je potpuni uspeh. Zatim je 9 članova prednj. zbora Zagrebkog Sok. društva I. izvelo Murnikov: »Turski Marš« sa mnogo preciznosti, gipkosti i retko viđenom skladnošću. Ushićenje, koje su izazvali Zagrepčani, bilo je ogromno, a odobravanja beskonačna. Javna Vježba je završena sa župskom sletskom vježbom. 192 člana odvežbalo su te vježbe osobito dobro i skladno te je ovim lepim završetkom zaobljena harmonija ove izvršne »Javne Vježbe«.

Sada je pročitao župski načelnik br. Fran Lhotsky rezultate naraštajskog natecanja a brat župski starešina ing. Dimitrije Petrović zanosnim je govorom pozdravio ovogodišnjeg pobednika i čuvara župske naraštajške zastave: naraštaj Sok. dr. Vukovar. Sa zahvalom brata Nikole Teodorovića, starešine Sok. dr. u Vukovaru i predajom naraštajskog barjaka pobedničkoj vrsti završena je »Javna Vježba«. — Time su sve priredbe i svečanosti bile dovršene jer akademija, koja se je trebala opet u vrtu »Hrv. Doma« održati je otpala te je veče sprovedeno do odlaska vlakova na anširanom sokolskom komerzu u prostorijama »Hrv. Doma«.

Ovaj lepi uspeh ovog prvog sleta Sokolske župe »Strossmayer«, u takvoj sredini kao što je vinkovačka, znači zaista mnogo, pa se nadamo, da će odjek biti blagotvoran za buduću sokolski rad u ovom kraju. —

MALI OGLASI

Oglase prima po naplati uprava Sokolskog Glasnika u Ljubljani, Narodni dom. Svaka reč pri svakom objavljivanju 50 para, najmanji iznos 5 Din.

Za zdravje sokolske mladine!

V vsaki sokolski mladinski knjižnici mora biti knjižica: Dr. Ivan Robida, Da ste mi zdravi, dragi otroci! Broš. Din 3. Ljubke povesti, ki obravnavajo razna poglavja iz zdravstva. — Naročila na založništvo: Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Sokolom sadjarjem

priloporočamo iz lastne založbe bogato ilustrirano knjigo: Belle, Sadjarstvo. Vez. Din 64.—, Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Za francoski jezik.

Vsem, ki se zanimajo za francosčino, priloporočamo iz svoje založbe: Brežnik, Francosko-slovensko-nemška konverzacija. V platno vez. Din 35.—, Naročila izvršuje založništvo: Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Znamenita povest v slovenskem prevodu!

Sokolskim mladinskim knjižnicam priloporočamo: Swift-Flere, Gulliverjeva potovanja. (Liliputanci). Bogato ilustrirano. Vez. Din 42.—, Naročila izvršuje Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Ivan More
sodavičar
Kladenska ulica 19
Ljubljana

ALB. RUTAR
PUŠKAR
CELJE, Slomškov trg 4

priloporoča vsakovrstno lovsko in žepno orožje, municijo in vse lovske potrebščine.

ALOJZ FUCHS - JUVELIR
LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL. 6

priloporoča bogato zalogo zlatnine, ur in srebrnine. Popravila v lastni delavnici točno in solidno.

ŠTAMPILJE ETIKETE REZBARSTVO

LJUBLJANA
Sv. Petra c. 13.

Širite Sok. Glasnik!

Obmejni kolek

ima v zalogi Jugoslovenski Sokol Savez. Vsak komad 50 p. Pri večjih naročilih 25% pop. v korist bratskim društvom in župam. Naročila sprejema in jih ob naprejšnjem plačilu izvršuje Pisarna JSS, Ljubljana, Narodni dom

Zajtrkovalnica Al. Ščurk

Ljubljana, Dunajska c. 12
priloporoča vedno sveže delikatesne izdelke ter pristna domača in tuja vina.

Najlepša gledališka igra za 1. december:

**IGOR VIDIC,
AVE PATRIA!**

Lirična epopeja v treh slikah s predigro in končno alegorijo.

Izvod 8 Din. — Naročila pri založbi: Učiteljska knjigarna v Ljubljani

KLIŠEJE

VSEH VRST PO FOTOGRAFIJAH
ALI RISBAM V ENILAU VEČ BARVAM
— KONKURENČNE CENE —
REMIGRAFIJA ST. DEU LJUBLJANA
— DOLMATINOVA ULICA ST. 13 —

Stara renomirana tvrdka

M. URBAS

LJUBLJANA, Slomškova ul. 13 (poleg mestne elektrarne)
Izdelovanje pristnih kranjskih klobas
Razpošilja od 5 kg naprej v vsaki množini po najnižji ceni

Engelbert Franchetti

friseur za dame in gospode
v Ljubljani, Dunajska cesta 20

priloporoča svojo elegantno urejeno brivnico in posebni oddelek za damsko friziranje, barvanje in izvrševanje lasnih izdelkov. — Specijalist za striženje dečje frizure.

FR SLAMIČ, LJUBLJANA

GOSPODSTVSKA CESTA ŠT. 6
priloporoča fine mesne izdelke, vsakovrstno sveže meso, perutnino, divjačino ter izborne mesne konzerve in pastete.
TELEFON 29-73 - NIZKE CENE!

Vkuhavajte v

WECK - ovih
čalah, ki jih uporabljajo naše gospodinjke že desetletja in so se izkazale za najboljše.
Tovarniška zaloga za Jugoslavijo pri tt. FRUCTUS, Ljubljana
— KREKOV TRG 10/1 —

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posredni oddelki za popolno popravilo, emaliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. Prodaja na obroke. — Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F. B. L.

Tvornica dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4

TVORNICA

„DISKOBOLOS“

STANE VIDMAR nasl. AVGUST KOZMAN

LJUBLJANA, Sv. PETRA C. 75

Vhod Vidovdanska
cesta šte. 22—24

Telefon št. 2890

PRVA JUGOSLOVANSKA TVORNICA

telovadnega, sportnega in gasilnega orodja in potrebščin. Zimsko-sportne potrebščine. Lestve vseh vrst.

Specijalna trgovina sportnih potrebščin: Tavčarjeva ulica šte. 1

CELJSKA POSOJILNICA, d. d.

V CELJU

V LASTNI PALAČI „NARODNI DOM“

STANJE GLAVNICE IN REZERV NAD 8,000.000 DIN

STANJE HRANILNIH VLOG NAD 65,000.000 DIN

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi zanje najboljše obrestovanje in največjo varnost. Izvršuje vse bančne, kreditne in posojilne posle. — Kupuje in prodaja devize in valute. —

PODRUŽNICA V MARIBORU IN ŠOŠTANJU

ZAHTIJEVAJTE POSVUDA:

BATTLE AXE JAMAICA RUM

Dobra vina, domačo gnjat, salame in kranjske klobase priporoča gostilna

IVAN BRICELJ

v Štepanji vasi pri Ljubljani.
Na Planirju.

Priporoča se najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica

IVAN BRICELJ

Ljubljana, Dunajska cesta 16
Strokovna izvršitev telovadnega orodja. Delo solidno, cene zmerno.

KAREL HLUPIČ

STRUGARSKI MOJSTER

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 16

izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela; n. pr.: stojala, električne lestence, kije za telovadbo, krogle i. t. d., i. t. d.

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREBSCIN

BRANKO PALČIČ

ZAGREB, KUKOVIČEVA UL. ŠT. 13

Glavni dobavitelj Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.
Brzjavni naslov: Trikotaja Zagreb.

Izdelujem točno po predpisu JSS vse vrste sokolskih potrebščin za javni in izletni nastop članov, članice, naraščaja in dece. Prevzemam v izdelavo vsakovrstne trikotaje za lastni in tuji račun. Dalje se priporočam bratom za izvršitev najmodernejših civilnih oblek, ki jih izdelujem po naj-novejšem kroju v lastni delavnici.

Posojilnica v Mariboru

Ust. l. 1882.

r. z. z o. p.

Tel. št. 108.

Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje z dnevno razpolago po 6 %, proti odpovedi na 3 mesece po 8 %.

Daje posojila proti vknjižbi po 8 %, na menice po 10 %.

Stanje hranilnih vlog nad Din 70.000.000.—, rezervnih zakladov nad Din 5.000.000.—.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ustanov. l. 1889. (Gradska štedionica).

TELEFON ŠTEV. 2016

POŠTNI ČEK 10.533

Ljubljana, Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 300 milijonov dinarjev.

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje možne obresti. Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedeletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJA USTANOVLJENA 1880.

Alojzij Vodnik

LJUBLJANA, poleg GLAVNEGA KOLODVORA

Cerkvena umetna dela: altariji, prižnice, obhajilne mize itd. Marmornate plošče za mobilje, elektromonterje, strojarje, trgovske pulte, mesnice, kopalnice, stopnišča in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele. Marmornati kamini za salone in elegantna stanovanja, kameniti lijaki za kuhinje i. t. d.

МЕДИЋ-ЦАНКЛ

творнице уља, фирнајза, лакова и боја

ДРУШТВО СА О. Ј.

Централа у Љубљани. — Власник Фрањо Медић
Творнице: ЉУБЉАНА-МЕДВОДЕ. Подружнице
и стоваришта: Марибор и Нови Сад

ВЛАСТИТИ ДОМАЋИ ПРОИЗВОДИ:

ланено уље, фирнајз, све врсти лакова, емајлно-лакастих и уљених боја. Хемијско чисте и хемијско улепшане као и обичне земљане боје свију врсти и нијанса, кистова, стакларског кита итд. марке „МЕРАКЛ“ за обрт, трговину и индустрију, за железнице, поморство и ваздухопловство

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ

ТАЧНА И СОЛИДНА ПОСЛУГА

Pri nakupu različnega oblačilnega
blaga se blagovolite poslužiti

VELETRGOVINE

A. E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Preporučamo tvrtke, koje
oglašuju u Sok. Glasniku!

MILKO KRAPEŽ - URAR

LJUBLJANA, JURČIČEV TRG 3

se priporoča

vsem bratom in sestram.

Mladinskim sokolskim odrom in

pevskim zborom

priporočamo iz lastne založbe:

Adamič: Mladinske pesmi. Enoglasni zbori in samo-

spevi s spremljevanjem klavirja. Din 40.—.

Gregoričeva: Otroški oder. 12 igrice za mladino

otroških vrteev in osnovnih šol. Broš. Din 8.—.

Juvanc: Oba junaka. Din 4.—.

Marolt: „Bože pravde“ in „Lepa naša domovina“.

Dvoglasno s spremljevanjem harmonija. Din 1'50.—.

Marolt: Narodne himne in druge domorodne pesmi.

Dvoglasno za mladino. Din 3.—.

Šolski oder: I. zv. Korban: Povodni mož, igrice

za mladino v 3 dejanjih in Fr. L.: Božična prav-

ljica v treh slikah. Din 6.—, napravi Din 4.—.

II. zv. Tiran: Čudežne gosli, dramatična pripo-

vedka v 3 dej. in Medved: Vino ali voda? drama-

tični prizor. Din 6.—. — III. zv. Lah: Miklavž

prihaja. Trije prizori. Din 6.—. Glasbene točke

Din 4.—.

Zirovnik: Narodne pesmi za mladino. I., II. in III.

zvezek a Din 3.—.

Direktna naročila sprejema založništvo:

Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

ŽELJEZARA VAREŠ

Salonska peč za ugljen.

Poštanska i željeznička stanica: Vareš — Majdan

Brzjavna adresa: Željezara Vareš

Telefon interurban broj: 2, 3, 4 i 5

Rudarski proizvodi: hematit sa garantovano sadržinom željeza od 60 % na više. Prženi siderit i limonit.

Proizvodi visokih peći: sivo željezo taljeno sa drvenim ugljem za ljevaonice. Belo željezo i besemersko željezo za čelik.

Metalni odljevi: od bronza, mjedi, bakra, aluminija - sirovo i apretirano. Specialni fosfori bronza za velika naprezanja.

Strojni delovi: za svakovrsnu industriju. — Kompletne transmisije itd.

Odljevi od sivog željeza: vodovodne i plinske cevi sviju dimenzija prema normalijama nemačkih inženjera sa kolčakom i pelešom, sa svim armaturama. Građevinski ljev, kao stupovi, armature za kanalizaciju, kompletne ljevane ograde itd.

Trgovački ljev: specijalni ljev otporan protiv vatre i kiselina. Strojni ljev kao remenice, ležaji, spojke, slogovi (Radsätze) u sirovom stanju i apretirano u vlastitim radionicama.

Za izvršitev modernih portretov ter vsakovrstnih fotografskih slik, kakor: skupin, povečav, interjerjev i. t. d. se priporoča

Fotografski

ATELIJE

„VIKTOR“

LJUBLJANA

Knafjeva ulica 4

nasproti

Narodni tiskarni

M. TIČAR

LJUBLJANA

veletrgovina s papirjem in pisarniškimi potrebščinami na malo na veliko

priporoča cenj. društvom svojo bogato zalogo najrazličnejših karnevalskih predmetov kakor: konfeti, serpentine, guirlande, kotiljone, krep-papir etc., po najnižjih konkurenčnih cenah! Zahtevajte ponudbe!

Oružje - municija za lov, šport i obranu

u svim svetskim fabrikatima. Preporuča veliki izbor preciznih flobert pušaka počam od 260 D.

FR. ŠEVČIK LJUBLJANA

Za veliki cenik poslati 5 Din u pošt. markama

JADRANSKA PLOVIDBA D. D. ★ SUŠAK

Interurbani telefoni: broj 2-36 i 2-37

Brzjavi: JADROPLOV

sa svojih 60 parobroda podržava službu na 47 redovitih pruga, uzduž cijele domaće obale, Albanije, Grčke i Turske do Smirne, u vezi sa Rijekom, Trstom i Venecijom. — Sva točna kretanja parobroda razabiru se iz plovidbenog reda, kojega društvo šalje na zahtev badava. — Društvo ima u Sušaku vlastiti odpremni ured (Speditions bureau).